

bservant **20**

Jaargang 15, 25 januari 1995

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

pagina 3

Het conflict tussen de drie MUG-partners lijkt alsnog de wereld uit.

pagina 5

Wie zich niet thuis voelt in zijn eigen lichaam, kan van sexe veranderen. Maar die beslissing is niet zo maar genomen.

pagina 8

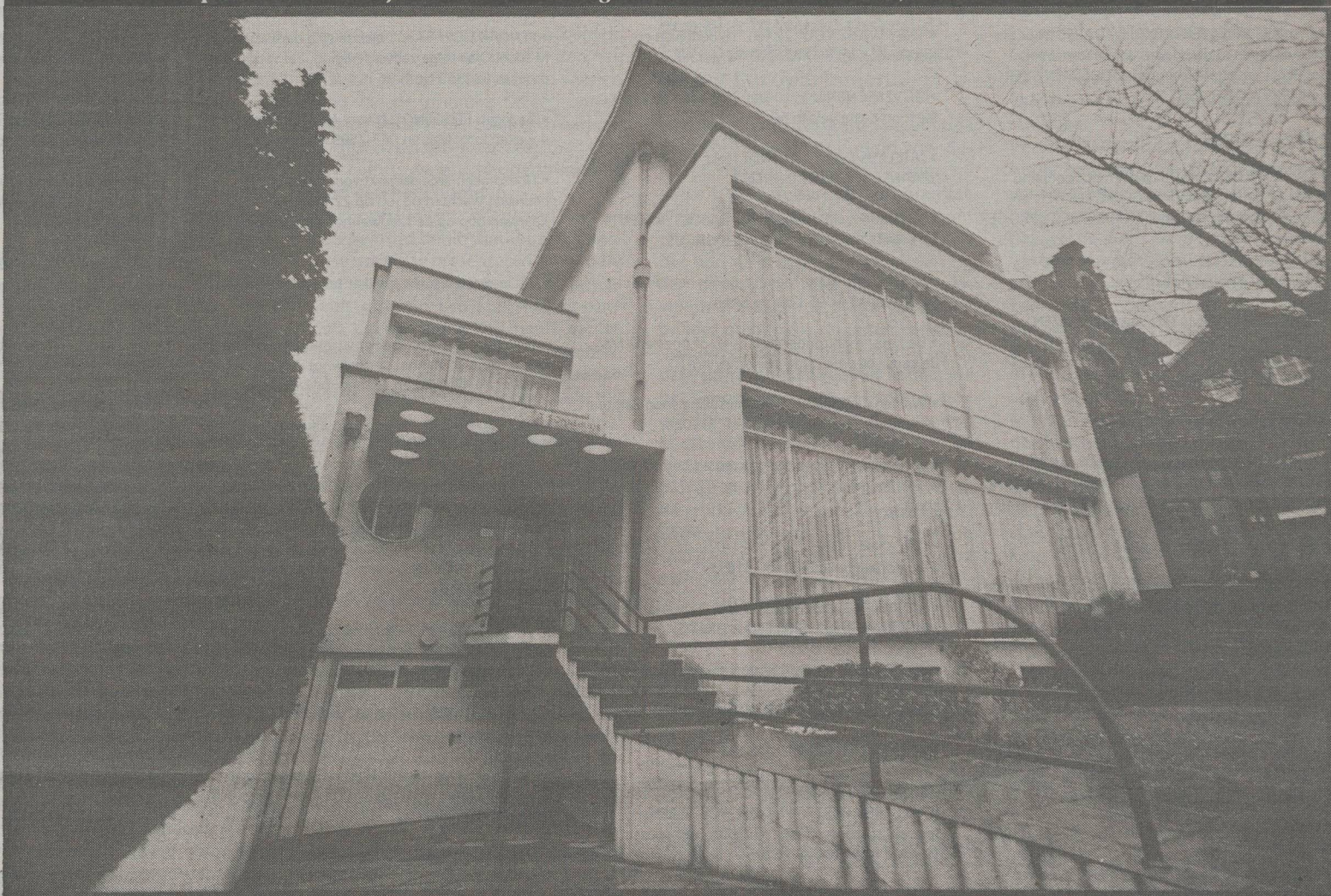
Ook de Belgen willen een numerus fixus voor geneeskunde instellen.

pagina 9

Een deeltijder aan de RL betaalt de volle premie voor de particuliere ziektekostenverzekering. Hij krijgt echter veel minder van deze premie via de 'Interimregeling' terug, dan zijn collega met een volle baan.

pagina 16

Het 'Heerlen-gevoel'

Juridische faculteit pakt structureel tekort op onderwijsbegroting aan

Minder onderzoekers, meer onderwijzers

Voor januari 1998 zullen vier aio's, vijf universitair docenten en het merendeel van de student-assistenten aan de juridische faculteit verdwijnen. Zij worden vervangen door twaalf tijdelijke onderwijsmedewerkers, de zogenaamde 'docenten'. Gedwongen ontslagen zullen er niet vallen.

Dit staat in het formatieplan 1995-1999 van de faculteit der rechtsgeleerdheid dat afgelopen woensdag in de faculteitsraad 'opiniërend' werd besproken. Met deze maatregel hoopt het faculteitsbestuur het gat in de onderwijsbegroting voor een flink deel te dichten. Een gat dat al jaren bestaat omdat de vaste staf te weinig tijd heeft om alle taken binnen het probleemgestuurd onderwijs te verzorgen en er dus extra personeel moest worden ingehuurd. Als noodoplossing werden tijdelijke onderwijsmedewerkers en student-assistenten ingeschakeld. Dat kan in de toekomst niet meer omdat de faculteit, ondanks de veel gunstigere gammafinanciering, geen overschotten meer heeft waaruit deze medewerkers betaald kunnen worden. Geld voor uitbreiding van de vaste staf is er evenmin. Wel is het volgens het bestuur mogelijk om een groot deel van het tekort weg te werken door in de formatie te schuiven; door 5,6 fte onderzoek om te

zetten in onderwijs. Decaan C. Schwarz en de zijnen willen dit bereiken door op de eerste plaats voor september 1996 vier van de in totaal zesentwintig aio-plaatsen om te zetten in vier docentplaatsen. Daarna moeten voor januari 1998 moeten nog eens vijf universitaire docenten zijn vervangen door vijf onderwijsmedewerkers. Verder zal ook het merendeel van de student-assistenten (3 fte) plaats moeten maken. De twaalf docenten die deze acties uiteindelijk zonder extra personele kosten moeten opleveren, komen terecht in schaal acht en krijgen een tijdelijke aanstelling, hoogstwaarschijnlijk voor vijf jaar. Eerdere plannen die spraken over schaal tien en mogelijkheden voor een onderwijs-carrière, zijn daarmee definitief van de baan.

Deze docenten moeten niet alleen het structurele tekort op de onderwijsbegroting wegwerken, zij moeten ook de personeelsformatie flexibeler maken. En die flexibiliteit is hard nodig, menen de opstellers van het formatieplan. De faculteit, die nu nog tegen alle landelijke trends in groeit, moet rekening houden met minder studenten en dus minder geld.

Met de verschuivingen in de formatie is de faculteit er echter niet. Er zal ook moeten worden bezuinigd op de huisvestings- en exploitatiekosten. Verder denkt het bestuur een hoop te kunnen besparen door de onderwijsgroepen te vergroten: niet twaalf, maar dertien deelnemers in de propedeuse en het basisdoctoraal. Uiteinde-

lijk zitten er dan door de gemiddelde uitval toch nooit meer dan elf in de onderwijsgroep. Verder wil men studenttutoren in het tweede jaar gaan inzetten. Deze tutoren krijgen niet betaald, maar worden in het kader van een nog op te zetten practicum 'Leren doceren' ingezet. Daarnaast wil men niet alleen het Arrondissement Nieuwenhof als verplichte onderwijsvoorziening schrappen, maar onder andere ook de tweede correctie voor opstellen afschaffen. Kortom, eigenlijk gaat het bestuur met de kaasschaaf in de hand over allerlei onderwijsrollen en taken. Een handelwijze waar decaan Schwarz een tijdje geleden nog niets van moest hebben. Toen liet hij via dit blad weten dat het beter is om hele secties weg te snijden.

In het besef dat door al deze maatregelen de staf steeds meer wordt afgeknepen, wil het bestuur een onderzoekspool van 2,5 fte instellen. Om de pijn wat te verzachten, maar ook om het Maastrichts juridisch onderzoek op peil te houden. Deze pool geeft goede medewerkers de kans om zich eens in de zoveel tijd (pessimisten verwachten eens in de acht jaar, optimisten hopen eens in vier jaar) drie tot zes maanden helemaal aan onderzoek te wijden. Het is nog niet duidelijk wie gaat bepalen welke onderzoeker verlof krijgt.

De faculteitsraad staat niet onwelwillend tegenover al deze plannen. In de vergadering op 22 februari zullen alle punten van kritiek worden behandeld.

Hij werd groot in Heerlen, maar bouwde ook in Maastricht, zoals dit 'Sonnehuys' aan de Scharnerweg. Pagina 16: Frits Peutz (foto Nelis Tutkey)

Economie wil snoeien in talenonderwijs

De economische faculteit overweegt haar uitgaven voor het talenonderwijs drastisch te besnoeien. Daarmee komt het contract met Worldneth in gevaar.

Waar in de begroting van de economen voor 1995 nog is gerekend met een post talenonderwijs van 320.000 gulden, ziet het ernaar uit dat die kosten in werkelijkheid 430.000 zullen bedragen. Om die reden heeft het hoofd van het bureau onderwijs, Ingrid Wijk, de mogelijkheden voor bezuinigingen onderzocht en een aantal alternatieven op een rij gezet. Een daarvan is het talenonderwijs in eigen beheer te verzorgen. Echte docenten worden daarvoor ietwat te duur geacht, maar *native speakers* in de vorm van student-assistenten lijken wel een reëel alternatief. Ook overweegt men maatregelen in de uitvoering. Zo zouden grotere groepen en minder bijeenkomsten besparingen kunnen opleveren. Drastisch is ook een derde mogelijkheid, namelijk het uitbesteden van de taaltrainingen aan een ander instituut dan Worldneth. De redenen hiervoor zijn puur financieel, want over de kwaliteit en flexibiliteit van Worldneth is men uitermate tevreden. Eventuele andere leveranciers zijn het Limburgs Universitair Centrum in Diepenbeek, dat een eigen talensectie in huis heeft. De kosten daarvan zijn nog niet bekend. Dat is wel het geval bij het instituut Berlitz, dat een offerte heeft uitgebracht waaruit blijkt dat de faculteit er voor circa 355.000 gulden terecht kan. Ten nadele van Berlitz spreekt echter dat het er een nogal starre methodiek op nahoudt. In de loop van de volgende maand zullen de facultaire organen zich over de bezuinigingsvoorstellen buigen.

Riki Janssen

Wammes Bos

Faculiteiten sceptisch over reorganisatie diensten

De laatste versie van de reorganisatievoorstellen van het college van bestuur is door vier van de zes faculteiten van tamelijk zure reacties voorzien. De belangrijkste klachten: er is te weinig naar eerder commentaar geluisterd, er blijft veel onduidelijkheid, en vooral: waar blijft het overzicht over de financiële consequenties.

Vier faculteiten hebben tot nu toe gereageerd op de 'nota organisatie dienstverlening' en de deelnotities die het college van bestuur begin december heeft verspreid. Op de mening van de faculteiten der algemene wetenschappen en gezondheidswetenschappen wordt nog gewacht. De termijn sluit op 10 februari. De juridische faculteit was er als eerste bij om binnen enkele dagen in een fors getoonzette brief de nota (van de stuurgroep organisatie, gesanctioneerd door het college) naar de prullebak te verwijzen. Nog nooit had men zo'n slecht stuk van het college onder ogen gehad, een kil en bureaucratisch produkt waarin de "menselijke factor ontbreekt". Verder vraagt het bestuur van de rechtenfaculteit zich af waarom er zoveel 'mega-sessies' zijn georganiseerd en zoveel groepjes universitaire medewerkers zelfs in de herfstvakantie hard hebben moeten werken, als er vervolgens met de adviezen niets wordt gedaan. Het is een klacht die ook in de reacties van andere faculteiten doorklinkt. Dat er tijdens de laatste conferenties overeenstemming op hoofdlijnen zou zijn bereikt, wordt vervolgens een "volstrekt onjuiste voorstelling van zaken" genoemd.

Voor het overige zijn de juristen trouw gebleven aan hun eerdere kritiek. De beoogde overlegstructuur wordt overbodig en nodeloos complex geacht, de dienstverlenings- dan wel managementcontracten zijn bureaucratisch, tegen het overplaatsen van de personeelsconsulenten naar de faculteiten heeft men onoverkomelijke bezwaren. Ook de faculteit der cultuurwetenschappen, in het verleden op dit vlak een trouwe bondgenoot van de juristen in het afwijzen van de plannen, blijft op haar standpunt staan. Voor haar had de hele operatie niet gehoeven. Nu die toch wordt doorgezet vreesst men problemen rond de managementcontracten tussen faculteiten en diensten, als niet heel duidelijk is dat de visie van de faculteiten de doorslag geeft. De economische faculteit is gematigder in haar reactie. Men onderschrijft, anders dan de FdR en de FdCW, de uitgangspunten van de operatie, maar beklagt zich eveneens over de manier waarop het college omspringt met de op- en aanmerkingen die de faculteit in eerdere stadia heeft gemaakt. Daarom worden een paar daarvan herhaald. Zo ziet economie de internationalisering als een strikt facultaire aangelegenheid. Voorzover het college dat anders ziet, namelijk als profileringskenmerk van deze universiteit, wordt het uitgenodigd er dan ook meer geld voor uit te trekken. Een van de sterkste voorstanders van de decentraliseringsgedachte en het 'integraal management' (verantwoordelijkheid voor bestuur en beheer in één hand), de medische faculteit, reageert onder voorbehoud. Men vindt de nota plus notities te onduidelijk om er een oordeel over te kunnen vellen. Directeur Steur licht mondeling toe dat hij zich grote zorgen maakt over de afloop van het proces. Een zeer

groot gemis acht hij het ontbreken van een financiële paragraaf in het stuk. In dat opzicht vindt hij de andere faculteiten aan zijn zijde: ook daar wordt met spanning uitgekeken naar de financiële consequenties. De economen vragen zich met enige ongerustheid af of de faculteiten straks ook de middelen krijgen om de taken die zij van de diensten zullen overnemen, te kunnen uitvoeren. En of er dan nog wat zal overschieten voor de versterking van de 'primaire taken', onderwijs en onderzoek, zoals toch een der hoofddoelen van het proces luidt. Ook de cultuurwetenschappers hebben daar een hard hoofd in. Ofschoon het Het college van bestuur had beloofd begin januari een financiële notitie te presenteren, is het daar nog niet van gekomen. Wel ligt er sinds gisteren een stuk ('cover-notitie') dat de bedoeling heeft aanleiding en uitwerking van de reorganisatie nog eens op een rij te zetten, zoals bijvoorbeeld de medische faculteit uitdrukkelijk vroeg. Of het resultaat bevredigend wordt gevonden staat te bezien. Het stuk is een weliswaar handzame samenvatting van voorgaande nota's maar bevat als zodanig natuurlijk weinig nieuws. Het meest intrigerende deel van de notitie lijkt het motto bovenaan de eerste pagina te zijn, *Eppure si muove*. Het zijn de woorden die Galilei gebruikt zou hebben toen hij voor zijn kerkelijke rechters stond, die niet wilden geloven dat de aarde beweegt en niet de zon. De letterlijke vertaling luidt: 'En toch beweegt zij', namelijk de aarde. In de loop der eeuwen is de betekenis van dit *bon mot* veralgemeend tot 'En toch heb ik gelijk'. De notitie is voor het overgrote deel geschreven door collegevoorzitter Dittrich.

Wammes Bos

Geen extra geld voor internationale uitwisseling

Het nieuwe internationale uitwisselingsprogramma voor het hoger onderwijs 'Socrates' kan niet op tijd van start gaan. De opvolger van onder meer het huidige 'Erasmus' is slachtoffer van een machtsstrijd tussen de Europese Raad van Ministers en het Europe Parlement.

De onenigheid in de Europese politiek gaat vooral over het budget voor Socrates. Terwijl de ministers ruim 1,6 miljard gulden aan het programma willen besteden, eist het parlement een bedrag van ruim 1,7 miljard. Eerder had de Europese Commissie nog een bedrag van 2,15 miljard gulden willen uittrekken in plaats van de 1,3 miljard gulden die nu beschikbaar is. Volgens D. van der Veen, hoofd Europese programma's van het Nuffic, wil het Europe Parlement van Socrates een prestigezaak maken. Het parlement heeft sinds kort instemmingsrecht en lijkt het programma aan te willen grijpen als een test om uit te maken wie de werkelijke macht in Europa heeft. Zelfs als nog in januari de beslissing valt kan Socrates pas van start in juni 1996, bijna een jaar nadat de opvolging van Erasmus geregeld had moeten zijn. Daardoor moet Erasmus wor-

den verlengd, hetgeen betekent dat de voorgenomen stijging van het budget voor internationale uitwisseling voorlopig niet zal doorgaan. Wel is inmiddels op Europees niveau overeenstemming bereikt over het internationale programma voor het beroepsonderwijs, 'Leonardo'. Voor de opvolger van onder meer het nu bestaande uitwisselingsprogramma voor bedrijfsstages in het hoger beroepsonderwijs 'Comett' is een bedrag van ongeveer 1,25 miljard gulden beschikbaar. Verwacht wordt dat het Nederlandse hoger onderwijs 4 miljoen gulden per jaar aan projectsubsidies uit het Leonardobudget ontvangt, waarvan ongeveer de helft voor stagebeurzen. Vergeleken met Comett betekent dat een teruggang met twintig procent. Leonardo is ook bedoeld voor lagere vormen van beroepsonderwijs. Bovendien moeten meer landen meedelen in het budget, met name in Midden- en Oost-Europa. Minister Ritzen kondigde onlangs ook de start aan van een nieuw uitwisselingsprogramma voor studenten met landen in de derde wereld. Het nieuwe programma moet nog dit jaar van start gaan, maar is nog niet ondertekend door de betrokken ministers Ritzen en Pronk. De definitieve plannen worden in februari verwacht.

HOP, Marcel Wiegman

Zeventien studierichtingen krijgen verlenging studieduur

Technische studies mogen voortaan vijf jaar duren

De Tweede Kamer stemt in met de verlenging van zeventien technische studies. Zij krijgen er met ingang van volgend jaar september een vijfde jaar bij. Het onderwijsprogramma mag echter niet worden verzwakt. Een laatste poging van zes algemene universiteiten om de verlenging te blokkeren was kansloos.

De vier grote fracties in de Tweede Kamer, coalitiepartners PvdA, VVD en D66, en de grootste oppositiepartij CDA, hadden een jaar geleden al ingestemd met het plan van de toenmalige staatssecretaris Cohen om de zeventien studies met een jaar te verlengen. Het wetsvoorstel werd echter pas daags voor de verkiezingen ingediend, namelijk op 2 mei 1994. Daardoor had het kamerdebat pas gisteren, woensdag, plaats. Voor de Kamer staat vast dat de studies onmogelijk in vier jaar kunnen worden voltooid zonder dat de kwaliteit van afgestudeerde ingenieurs daar onder lijdt. De technische universiteiten dringen al sinds 1991 aan op

de invoering van het vijfde cursusjaar, waarvoor zij overigens geen extra geld krijgen. De meeste technische studenten doen langer dan zes jaar over hun studie. De universiteiten hebben toegezegd dat de gemiddelde studieduur omlaag gaat naar 5,5 jaar. De studenten krijgen een extra jaar studiefinanciering, mits zij na acht jaar zijn afgestudeerd. Verschillende fracties maakten kanttekeningen bij het wetsvoorstel. Bij monde van W. van Gelder vroeg de PvdA om voor de studenten die de eindstreep niet halen een apart diploma in het leven te roepen. De drie technische universiteiten (in Delft, Eindhoven en Twente) denken dat 80 procent van hun studenten die door de propedeuse komen een ingenieurstitel zullen halen. Voor de overige 20 procent moet ook iets worden bedacht, aldus Van Gelder. "Want ik vraag me af of al die studenten wel ingenieur moeten worden." Een laatste protestactie van zes algemene universiteiten (in Leiden, Groningen, Utrecht, Nijmegen en Amsterdam (VU en UvA)) viel in slechte aarde bij de kamerleden. De zes schreven de Kamer vorige week donderdag 19 januari dat de behandeling van het wetsvoorstel moest worden uitgesteld, omdat die vooruit zou lopen op

de discussie over de herstructurering van het hoger onderwijs. In die discussie staat in principe de lengte van alle opleidingen ter discussie. De zes universiteiten schreven zelfs dat zij niet aan de discussie zouden deelnemen als de Kamer het wetsvoorstel toch zou behandelen. Vorig jaar trachtten zij tevergeefs de Kamer te bewerken om ook een aantal bèta-opleidingen er een jaar bij te geven. "Dat klinkt als chantage", zei J. Jorritsma (D66) maandag over de brief. PvdA-kamerlid Van Gelder sprak van "erg overdreven, onvolwassen gedrag." Volgens M. de Vries (VVD) hadden de universiteiten "veel eerder moeten reageren als zij het werkelijk zo belangrijk vinden." Het CDA vond het een "onverstandige uitspraak". Wel zei A. Lansink begrip te hebben voor de bezwaren van de algemene universiteiten. Hij vindt een verlenging van alleen de technische studies "kortzichtig". "Bèta's komen in dezelfde functies terecht." Volgens de overige fracties sluit het wetsvoorstel niet uit dat andere opleidingen ook worden verlengd. Zij vonden het dan ook geen belasting van de komende discussie over de flexibilisering van de cursusduur.

HOP, Pieter Evelein

RL gaat overstag in 'MUG-kwestie'

Nu de Maastrichtse universiteit heeft aangeboden om haar Utrechtse en Groningse 'MUG-partners' alsnog 1,3 miljoen te betalen, lijkt het conflict tussen de drie uit de wereld. In november nog wilde de RL niet meer dan zes ton aan Utrecht en Groningen uitkeren. In totaal was de Limburgse universiteit 2,3 miljoen verschuldigd aan de andere twee, zo had prof. R. In 't Veld bepaald. Hij moest tussen de drie universiteiten bemiddelen nadat ze het niet eens konden worden over de vergoedingen die Maastricht aan Utrecht en Groningen moest betalen. De Limburgse universiteit stationneert sinds 1990 een aantal

studenten verplegingswetenschap bij haar 'MUG'-partners. De plotselinge ommezwaai van de RL lijkt te zijn veroorzaakt door een dreigende verslechtering van de relatie tussen Maastricht en haar MUG-partners. Daardoor liepen gezamenlijke projecten - onderzoekscholen, maar ook opleidingen als verplegingswetenschap - gevaar. Volgens collegelid prof. H. Philipsen is het aanbod gedaan "omdat we nog meer te doen hebben met Utrecht en Groningen." Vanuit deze twee universiteiten is nog niet officieel gereageerd op de Limburgse 'geste'.

Wim Ortjens

Collegegeldverhoging vijfhonderd gulden

Het collegegeld wordt niet meer met duizend gulden verhoogd, maar met vijfhonderd. Dat stelt minister Ritzen van onderwijs, cultuur en wetenschappen voor in een brief aan het kabinet. Op de plannen is in eerste instantie negatief gereageerd door de studentenorganisaties. In Groningen sloeg een vijftigtal studenten al meteen terug met een kortstondige bezetting van het kantoor van de Groningse Informatie Beheer Groep. De studenten willen van geen enkele verhoging weten. De VSNU en de HBO-Raad, de vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, hebben nog geen definitief standpunt ingenomen. Daarmee wordt gewacht tot er vrijdag een kabinetsbesluit ligt. Volgens NRC

Handelsblad, die woensdag dit bericht bracht, resteert er nu nog een gat van zeventig miljoen gulden op de onderwijsbegroting. De universiteiten hebben al aangekondigd hiervan twintig miljoen voor hun rekening te willen nemen in de vorm van compensatie voor studenten uit de lagere inkomensgroepen. Wat het hbo zal doen is onbekend. Ritzen wil meer aandacht voor de kwaliteit van het hoger onderwijs. Binnenkort zal daarom een stuurgroep worden ingesteld die zich daarover zal buigen. In de stuurgroep zullen naast het ministerie en de universiteiten en hogescholen, ook studenten zitting hebben.

Wammes Bos

Charmante dames en glimmende heren

Niet iedereen liet afgelopen dinsdag zijn neus zien. Juist de mannen die in de wandelgangen vol overtuiging laten weten dat alle positieve actieplannen wat hen betreft aan de wilgen kunnen worden gehangen, bleven weg. Ze hadden geen zin, zo lieten ze de organisatoren van het Hete Hangijzer weten, om deze visie in het openbaar te verdedigen.

"Vrouwen komen op eigen kracht wel aan een passende baan. Daar hebben ze geen door de overheid opgelegd voorkeursbeleid voor nodig. En bovendien, welke vrouw voelt zich gelukkig op een plek die ze met behulp van een wet heeft verworven, en niet op basis van haar eigen kwaliteiten?" J. Reiters, de verkondiger van deze mening, in ieder geval niet. Zij zwaait samen met haar echtgenoot de scepter over een groot schoonmaakbedrijf. Ook T. Seegers, beheerder ("niet beheerder") van de vakgroep epidemiologie van de Rijksuniversiteit Limburg, zou zich niet gelukkig voelen op zo'n plek. "Het moet om de kwaliteit gaan. Is een man beter en past hij beter in het team, dan moet hij de baan krijgen; is een vrouw beter, dan moet de voorkeur naar haar uitgaan." Wel zouden beiden er niets op tegen hebben om bij gelijke geschiktheid de voorkeur uit te laten gaan naar een vrouw.

De beheerder en de directeur waren samen met twee andere vrouwen met een topfunctie wel bereid hun nek uit te steken. Zij vormden afgelopen dinsdag in café De Swaen het forum dat debatteerde over de vraag of vrou-

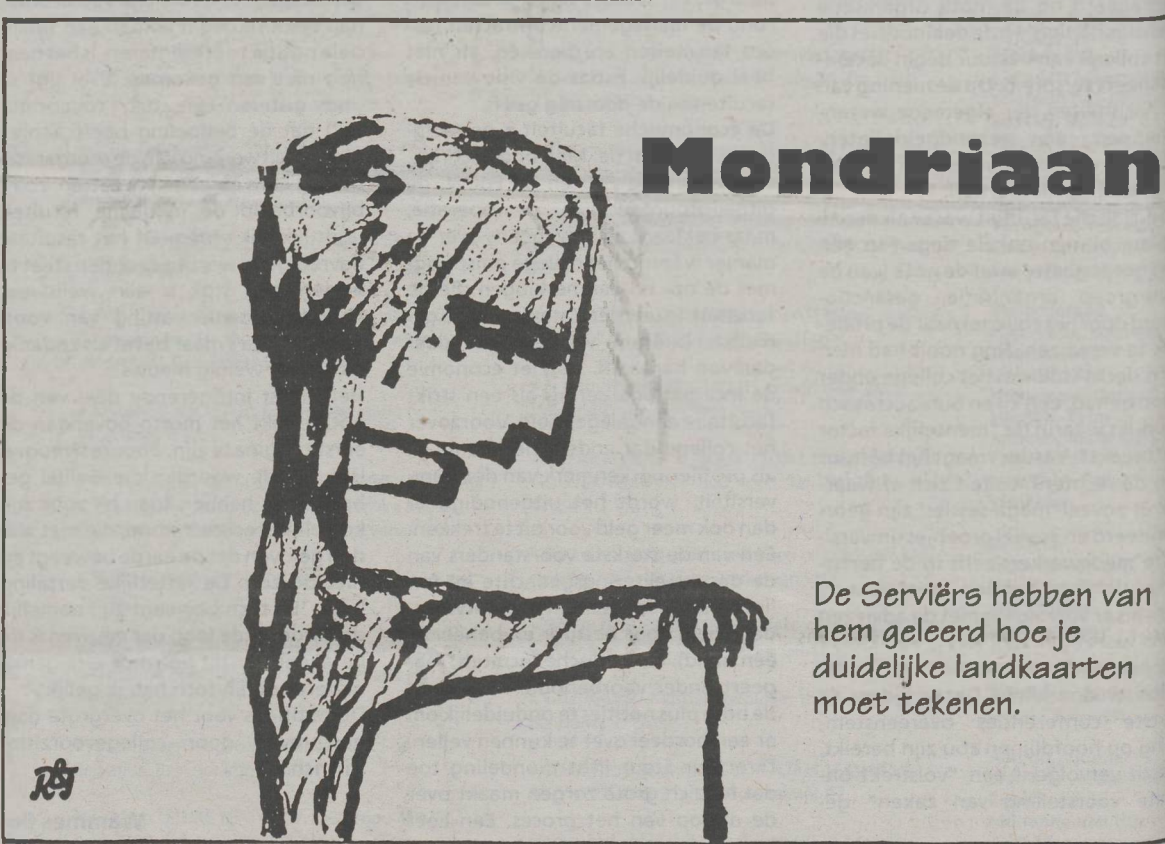
wen in sollicitatieprocedures de voorkeur moeten hebben. Maar wanneer zijn mensen gelijk geschikt, vroeg men zich af. Is dat objectief te meten? Nee, was de stellige overtuiging van drs. P. Tomlow, directeur van Vurore (instituut voor emancipatieontwikkeling Limburg) en lid van de nationale emancipatieraad. In haar ogen zijn er namelijk geen objectieve maatstaven. Ter ondersteuning van haar visie trok ze (niet voor de laatste keer die avond) één van de vele emancipatie-onderzoeken uit de kast. "Het is bijvoorbeeld bewezen dat mannen een uitwijding van een vrouwelijke sollicitant veel negatiever beoordelen dan hun vrouwelijke collega's. Zij stellen uitwijden namelijk gelijk met onzekerheid, terwijl vrouwen eerder geneigd zijn dit als een nuancering van het standpunt te zien." Daarom is positieve actie nodig. Sowieso moeten vrouwen bij gelijke geschiktheid de voorkeur hebben, maar als het aan Tomlow ligt gaat het verder en worden er in de eerste ronde van een sollicitatieprocedure alleen maar vrouwen uitgenodigd. Komt daar geen geschikte kandidaat uit, dan krijgen mannen alsnog een kans. Wanneer het lid van de emancipatieraad uitlegt dat een dergelijk beleid niets met discriminatie van mannen te maken heeft, maar alles met het inhalen van een achterstand, grijpt Seegers in. Luid en duidelijk verkondigt zij dat dit wel degelijk discriminatie is. "Ik ben daar tegen. Laat mannen en vrouwen maar vechten om een baan. Mocht dat betekenen dat het daardoor langer duurt voor een gelijke verdeling van arbeid ontstaat, dan neem ik dat op de koop toe. Het is beter wanneer mensen op eigen kracht de top bereiken. En dat dat kan, zie je toch aan de mensen hier achter de tafel." De vrouw die eenmaal een hoge post bemachtigd heeft, komt meestal te-

recht in een mannenwereld, en dat is volgens drs. C. Aquarius, directeur bij een adviesbureau, wel even wennen. "Er heerst daar een heel eigen sfeertje, met veel ongeschreven regels. Daarin moet je een weg vinden zonder dat je teveel van je 'eigenheid' inlevert. Je hebt de neiging om je sterker te poneren en je daardoor te overschreeuwen." En natuurlijk wordt bij een vrouw wat langer de kat uit de boom gekeken. Kan ze het wel? Heeft ze wel genoeg kwaliteiten? Is men daar eenmaal van overtuigd, dan levert het vrouw-zijn ook voordelen op. Aquarius: "Je bent apart, voor jou zijn

er geen voorgeschreven regels. Ik kan bijvoorbeeld tijdens de eerste vergadering meteen commentaar op de baas leveren. Dat zou een man niet moeten proberen. Ik heb meer vrijheid, want mij kunnen ze niet zo goed plaatsen. Voor mij hebben ze nog geen mal gemaakt." In de zaal zag men nog andere voordelen van het vrouw-zijn. "Eén vrouw op een hoge post dwingt respect af", meende een oudere man in jasje, dasje. "Je denkt als man al gauw: dat moet wel een hele goede zijn. Ziet ze er ook nog leuk uit en is ze charmant, dan voegt dat wat extra's toe aan het

geheel." Het verontwaardigd gesnuif van studentes voor in de zaal, werd niet door de forumleden overgenomen. Zij zagen in deze opmerking over het uiterlijk niets discriminerends. Al mag dat niet de reden zijn waarom mannen contacten leggen. Aquarius: "Ik heb niets tegen glimmende mannen die een charmant iemand kunnen waarderen. Ik vind het wel aardig om ze tegen te komen want, inderdaad, het kan het zakelijke contact iets extra's geven. Ik heb niet het gevoel dat ze mij minder serieus nemen."

Riki Janssen

Mondriaan

De Serviërs hebben van hem geleerd hoe je duidelijke landkaarten moet tekenen.

Limburg

De Universitaire Gedachte gedijt de laatste tijd niet zo goed in het bronsgroen eikenhout. Neem bijvoorbeeld het Maastrichtse College van Bestuur, dat onze instelling, althans in het buitenland, om wil dopen in Maastricht University. Ontstaan vanuit de gedachte te profiteren van de inmiddels wat oubollige publiciteit rond "Het Verdrag", is dat ongetwijfeld een verlate vorm van opportunisme die geen onverdeelde succes zal zijn. Niet alleen in Noorwegen staat de integratiegedachte, waar Maastricht inmiddels een symbool voor is, in een kwaad daglicht. In minimaal de helft van de andere (potentiële) EU-landen zal de associatie met "Maastricht" inmiddels negatieve gedachten opwekken.

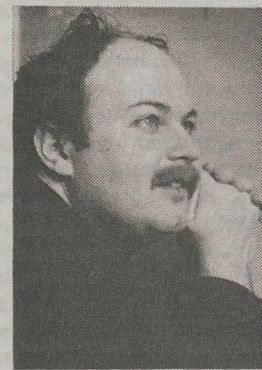
In Nederland, waar de RL gewoon RL blijft beten, wekt de associatie met Limburg juist negatieve gevoelens op. Maastricht, die bourgondische stad met haar Franse inslag van levensvreugde, mag zich nog steeds verbeugen in een soort cultstatus. Daar steken de vooroordelen ten opzichte van de rest van de Limburgers scherp tegen af. Een bijzonder voorbeeld daarvan was onlangs te vinden in een rapport over de organisatie-structuur van de Open Universiteit, de jongste telg aan de Nederlandse universitaire boom, die in het zo sfeervolle Heerlen gehuisvest is. In dat rapport werd geconcludeerd dat de OU meer de hoer op moest. De ontwikkeling van het curriculum werd in orde bevonden, maar, gegeven de specifieke markt die de OU bedient, pleitten de opstellers voor een actievere marketing-strategie. Onthutsend was de conclusie dat het "hoge Limburg-gehalte" van de medewerkers van de OU als sta-in-de-weg genoemd werd bij zo'n actievere opstelling. Een "hoog Limburg-gehalte". In de contacten die ik totnutoe met de OU heb gehad, ben ik tot mijn spijt nog geen zachte G

tegengekomen, zelfs niet eentje uit de omgeving Venlo-Roermond-Weert (die over het algemeen als iets harder geldt dan de driehoek Sittard-Heerlen-Maastricht). En zelfs als ik die wel tegengekomen zou zijn, hoe komt men op het idee om dit soort discriminerende, ondoordachte onzin in een officieel rapport naar buiten te brengen?

Volgens de opstellers van het rapport is "de Limburger van nature niet zo naar buiten gericht". Een lastig karakter-trekje voor een universiteit die geen regionale functie vervult, maar bij uitstek de nationale markt dient te benaderen. Nu mag U mij chauvinistisch noemen, maar ik dacht juist dat de randstedeling (Hollender, zo U dat preferert) van nature erg op zijn eigen regio gericht was. Ik ben (nog steeds) geen bewonderaar van Sjeng Kremers, maar zijn continue klaagzang over de geringe aandacht die vanuit Den Haag, Amsterdam, Utrecht en Rotterdam naar het Zuiden uitgaat is, hoewel zo langzamerhand weinig origineel, nog steeds hoogst actueel. Noodgedwongen is de Limburger immers sterk gericht op wat er buiten het geul-, roer-, maas- en gulpdal gebeurt. Sinds jaar en dag rekt de Limburger in guldens, franken en marken. Hollands, Duits en Frans behoren tot het standaard-talenpakket in het Zuiden.

Het OU-rapport lijkt mij dan ook bij uitstek een voorbeeld van randstedelijke arrogantie gecombineerd met pseudo-argumenten die zo gangbaar zijn in de branche van organisatie-adviesburo's. Strategie-nota's, lange termijn positioneringen, organizationale audits, je kunt het zo gek niet verzinnen of er is wel een halfbakken econoom, psycholoog of socioloog die ze tegen een dagtarief van 1500 gulden aan de man/vrouw brengt. De hoogste tijd dus voor wat tegengewicht, bij voorkeur met een zangerig accent.

De Limburgse identiteit bevat een aantal culturele elementen die bij uitstek geschikt zijn voor het universitaire milieu. Wat is er belangrijker voor het als student of medewerker overleven in de ivoren toren, dan het vleugje bescheidenheid dat de Limburger zo eigen is? Neem het verschijnsel "academische promotie". Met zijn overdaad aan protocol en hiërarchie, is deze bijeenkomst voor buitenstaander of ingewijde ongetwijfeld een bizar ritueel. Maar de Limburger die is opgegroeid met Preensezittingen en de Road van Elluf en alle ironie en zelfspot die bij de vasteloavond hoort, zal de toga's, het rokkostuum, de bul en de Pedel op zijn waarde weten te schatten. De OU mag wat mij betreft verhuizen naar de randstad, de RL mag Rijksuniversiteit Maastricht (RUM) gaan beten, maar dan verhuizen we de VU (Vasteloavondj Universiteit) naar Heerlen. En "Onze Jo" Ritzen wordt de eerste Rector Magnificus.

Bart Verspagen

Niet thuis in het eigen lichaam

"Ik werk nu vijftien jaar met transsexuelen, maar ik snap er niks van." Jos Megens, kalend en met een zwart strikje, is de coördinator van het genderteam van het VU-ziekenhuis in Utrecht. Per jaar begeleidt hij vijftienhonderd mensen die zich niet thuis voelen in het eigen lichaam. Afgelopen donderdag, in een half gevulde aula, deden hij en twee transsexuelen uit de doeken wat het betekent om van geslacht te veranderen.

"Transsexuelen hebben een lichamelijke noch psychische afwijking, er bestaat simpelweg de overtuiging man of vrouw te zijn," zegt de dokter. Als de techniek om van sexe te verwisselen niet bestond, "dan zaten we nu niet meer hier", zeggen de transsexuelen.

Het publiek dat op de lezing van Studium Generale is afgekomen, moet wachten op een conciërge uit Meerssen die het dia-scherm kan laten zakken. Het kwartier na aanvangstijd wordt dan ook besteed aan heimelijk spieden. Een nette dame van vijftig heeft beet. Verderop in haar rij zetelt de Brabantse Kimberley (39), een lange vrouw met een wilde, blonde haardos en dikke panties. Kimberley is gewend aan dergelijk gegluur en houdt de blik strak gericht op het podium, waar Megens in gevecht is met zijn microfoon. De dokter is blij met de opkomst, maar had niet anders verwacht na de hausse aan televisieprogramma's over het onderwerp. Vervelend is wel dat Megens hierdoor allerlei vreemde figuren op zijn spreekuur krijgt. Twee homo's bijvoorbeeld, die het zat waren om op straat uitgescholden te worden, stelden voor om één van hen om te bouwen. Of de jongen van zesentwintig, die geen verkering kon krijgen "en dus liever een meisje wilde zijn".

Genderbenders

Het zijn uitwassen van een verschijnsel dat in de westerse wereld op lucide wijze werd geïntroduceerd door de popmuziek. David Bowie en Lou Reed, zij liepen begin jaren zeventig voorop waar het erom ging de strikte scheiding tussen mannen en vrouwen te ridiculiseren. Hedendaagse genderbenders in de pop zijn Prince en de voorman van het Engelse Suede. In Azië daarentegen, in landen als Burma en Thailand, is travestie en transsexualiteit al jarenlang een geaccepteerd cultuurfenomeen. "Binnen een uurtje word je daar geholpen," zegt Megens. "Geen gepsihologiseer, niks. De dokter waar ik verbleef was zeer well to do." Dat is in Nederland wel anders.

Badpak

Eerst na een lange reeks gesprekken volgt de hormoonbehandeling en de bijbehorende real life-test. Kimberley, inmiddels op het podium, "zakke herhaaldelijk door de grond" in die periode. "Iedere dag moest ik me - als man - kleden zoals de vrouw die ik wilde zijn, make-up en hoge hakken inclusief." Dat leverde gênante situaties op in de kledingwinkel. Kimberley wilde een badpak en de verkoopster riep, voor iedereen hoorbaar: "Dat kan, meeneer." Ook de Maastrichtse Jen (30) is inmiddels op het podium aangeschoven. Dun snorretje, choker, in zijn real life-dagen werd Jen - toen nog vrouw - regelmatig uit de herentolletten geschopt. Ook bij de dames werd lacherig gedaan. "Wie na al deze vernederingen nog steeds van sexe

wil veranderen," zegt Megens, "komt in aanmerking voor de gewenste chirurgische aanpassingen." Maar meer dan de helft valt in deze anderhalf jaar af. Kimberley en Jen hebben doorgezet. "Mijn hoofd, daar moet nog het een en ander aan gebeuren," zegt Kimberley, "maar voor de rest ben ik zeer tevreden." En, lachend: "Wat dat betreft kan ik naast menig topmodel plaatsnemen." Op bloederige dia's toont de baas van het Utrechtse genderteam vervolgens zijn werk. Bij mannen die vrouw willen worden, ontdoet Megens eerst de penis van de inhoud. Het slappe omhulsel wordt naar binnen gevouwen, de opperhuid van de penis dient als vaginawand. Van de eikel wordt het topje afgesneden en daar maakt Megens een clitoris van. "Deze is overigens niet zo fraai gelukt," constateert hij.

Vleesknuffel

Het kan erger. Vrouwen die man willen worden moeten vaak maar afwachten wat ze krijgen. De teelballen worden vervaardigd uit met plastic opgevulde schaamlippen. De penis - een nieuwe techniek uit China - komt uit de onderarm. De huid rondom de hele onderarm wordt afge-

peld, waarna een arm met wild vlees overblijft. "Ook niet zo fraai," zegt Megens, "maar dan vertel je gewoon dat je in Vietnam hebt gezeten." Van het vlees wordt de penis vervaardigd, weinig esthetisch verantwoord - "Dat is nou een vleesknuffel," fluistert iemand - maar de transsexueel is veelal dolgelukkig. "Kijk," wijst Megens op de dia van een dergelijke penis, "deze mevrouw had vroeger op haar onderarm een tatoeage."

Ria Bremer

"Zitten die operaties in het ziekenfonds?" wil een bezoeker weten. Ja. "Maak je je ouders verwijten?" Ja. Met de vragen uit de zaal neemt ook het Oprah Winfrey-gehalte onaangenaam toe. Een dochter van een transsexuele vader - nu moeder - meldt zich. "Hulpverleners en dokters kunnen mij niet helpen. Ik zeg soms tegen m'n vader: als je was gestorven, had ik afscheid kunnen nemen. Nu heb ik twee moeders." Megens kent het probleem. Er wordt aan gewerkt: "Ria Bremer gaat binnenkort een Via Ria maken over kinderen van transsexuelen." Ook Jen, de transsexueel op het podium, concentreert zich in zijn studie pedagogiek op dit onderwerp. Op welzijnswerkerstoel - een stukje acceptatie et cetera - neemt hij alvast een voorschot op zijn afstudeerscriptie. Meer belangstelling toont het publiek voor Kimberley, die "vroeger geen kledingzaak in te krijgen" was, maar er nu moet worden uitgeschopt. Overigens is ze van mening dat zij als vrouw het moeilijker heeft dan Jen als man: "Mannen kijken naar vrouwen, maar vrouwen kijken nog méér naar vrouwen." De nette dame van vijftig in het publiek is inmiddels voor Kimberley gesmolten. Ze heeft nog één vraagje. Of sommige transsexuelen spijt van de operatie hebben. "Jawel," geeft dokter Megens toe, "ongeveer één procent per jaar, vijftien personen. Een aantal daarvan wordt opnieuw geopereerd." De zaal zwijgt verbaasd. Megens: "Tja, dat is natuurlijk niet zo fraai."

Eugène Baak

Illustratie
Geert Setola

College

Een van de merkwaardigste termen uit het bestuurlijk jargon van universiteiten is 'centraal niveau'. Op centraal niveau worden fundamentele beslissingen genomen, en wel door het College van Bestuur.

Wat is er zo vreemd aan de combinatie van 'centraal' en 'niveau'? Het gaat hier om een verwarrende vermenging van twee metaforen.

Allereerst is er het beeld van leiders die zich in het bestuurlijke centrum bevinden. In het midden van een cirkel, het centrum van de macht. Vandaaruit doen zij hun gezag gelden en beheersen zij de periferie. Die gezagsuitoefening voltrekt zich langs talloze lijnen. En vanaf de omtrek van de cirkel kijkt iedereen langs zijn eigen 'straat' naar

het middelpunt, de 'centrale instantie'. We hebben hier te maken met een tweedimensionaal organisatiemodel.

Het woord 'niveau' is van een andere orde. Wie van 'niveaus' spreekt, heeft het niet over een plat vlak, maar over een driedimensionaal model dat hoogteverschillen kent. Een piramide bij voorbeeld. In zo'n model is het College van Bestuur aan de top gesitueerd: het 'hoogste niveau'.

De conclusie is duidelijk. Wie over het 'centrale niveau' spreekt, produceert een contaminatie. Het 'centrale niveau' is middelpunt en top tegelijk. Heel belangrijk dus.

Maar ik zou niet weten hoe je dat moet tekenen.

Wiel Kusters

Levenslang leren wordt weer issue

Education permanente. Het idee is al oud, maar in het Nederlandse hoger onderwijs wilde het steeds maar niet aanslaan. Op het VSNU-lustrumcongres over de toekomst van de universiteit bleek dat dit begint te veranderen.

"We moeten permanente vorming zien als reële universitaire opdracht. De initiële opleiding is dan slechts de start voor een proces van levenslang leren", zei de Leuvense rector prof.dr. R. Dillemans als gastspreker vorige week in Amersfoort. Staatssecretaris Nuis reageerde uiteraard instemmend met: "Waarom dan niet een kortere eerste studie?". Maar ook Kysia Hekster van de LSVb noemde in haar inleiding het belang van levenslang leren. Een reeks sprekers zou in de loop van de dag haar voorbeeld volgen. Op de officiële politieke agenda van het hoger onderwijs speelt levenslang leren nu nog een zeer bescheiden rol. Dat was ook op het VSNU-congres duidelijk. In de schijnwerpers stond immers het komende advies van een VSNU-werkgroep over de 'stelselherziening'. Die werkgroep

wil variatie in studieduur afwijzen en houdt vast aan de huidige standaardformule van universitair onderwijs: vier jaar fulltime studie en daarmee basta. Dit ouderwetse standpunt kenmerkt het huidige beleid van de universiteiten. Maar in de marges van het VSNU-congres klonken ook andere geluiden. Het begon met Dillemans, de Vlaming die betoogde dat in het jaar 2000 de vele soorten bijscholing en vervolgoopleidingen al even belangrijk voor de universiteit kunnen zijn als het initiële onderwijs. En het eindigde met een plaagstootje in het plenaire debat dat maandag ook als VPRO-symposium op TV te zien was.

In dat debat vergeleek drs. H.F. van Aalst van de Adviesraad voor Onderwijs (ARO) de universiteiten met trotse producenten van grammofoonplaten die hard blijven werken aan de kwaliteitsverbetering van deze platen - maar niet merken dat er intussen een miljardenmarkt voor CD's ontstaat is. Of, in onderwijsjargon: "Er is een groeiende vraag naar de flexibele inzet van broeken hoger leren, in alle stadia van het leven", zo stelde Van Aalst. Volgens hem hebben de universiteiten daar nog nauwelijks een antwoord op. Enkele bestuurders bestreden die analyse. Uni-

versiteiten doen immers al aan deeltijd-, afstand- en contractonderwijs. Maar volgens de epigonen van de komende onderwijsrevolutie is dat pas kinderspel. De Twentse onderwijskundige Dr.A. Pilot zei bijvoorbeeld in een deelsessie van het VSNU-congres: "Een drastische verandering in vorm en inhoud van het onderwijs is de komende jaren onontkoombaar."

De redenering is eenvoudig en overtuigend. Kennis raakt, mede door de informatietechnologie, steeds sneller verouderd en ook beroepen en loopbanen zijn nu veel veranderlijker dan vroeger. Volgens Pilot zullen hoger opgeleiden daarom maar liefst een kwart van hun 'werktijd' blijven besteden aan 'studeren'. Dat schept niet alleen een enorme behoefte aan wederkerend leren. Ook de aard van de basisopleiding moet daarom veranderen. "Het gaat straks veel minder om kennisoverdracht", had Dillemans uit Leuven eerder betoogd. "We moeten de jongeren denktechnieken aanbieden en probleemoplossende attitudes, ofwel: don't teach them what to think, but how to think." Want parate kennis is straks overal op het 'net' of op CD-rom te vinden. Het gaat erom hoe die kennis te hantieren.

Dat de pleidooien voor een onderwijsrevolutie niet louter meer de hobby van enkele randfiguren zijn, hoort al bekend te zijn sinds de Europese Commissie er de laatste jaren in diverse documenten aandacht voor heeft gevraagd. In Nederland deed het ARO-advies over "Van hoger onderwijs naar hoger leren" vorig jaar hetzelfde. En in Amersfoort bleek dat binnenkort ook de wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid (WRR) in een advies aan staatssecretaris Nuis zich hierbij zal aansluiten. De socioloog prof.dr. H.P.M. Adriaansens van de WRR tilde over dit advies een tikje van de sluis op. "De afgelopen vijftien jaar lag het accent in het overheidsbeleid steeds op verhoging van de efficiency", stelde hij. "Nu moeten we ons meer inhoudelijk gaan richten op doelrationaliteit. Want de beroepen worden steeds minder opleidingsspecifiek, terwijl de beroepsgerichtheid van opleidingen juist toeneemt. Dat moet een keer misgaan." In het WRR-advies zal daarom vijf principes noemen voor de ontwikkeling van het hoger onderwijs. En een daarvan is: levenslang leren.

HOP, Frank Steenkamp

Meisjes van zestien. Ze zitten op de mavo, kiezen niet exact, willen wel een leuke baan, maar zien het moederschap nog steeds als hun ultieme levensvervulling. De kinderen uitbesteden? Nee, dat willen ze niet. Crèches zijn immers niet goed voor de opvoeding en moeders die blijven werken staan hun kinderen alles toe. "Dus als Jantje de stekker uit het stopcontact trekt, zegt zijn moeder: oh, doe maar niet. Ze geeft hem niet een tik of wat dan ook. Die kinderen worden echt onwijs losgelaten. Op hun zestiende vernielen ze een tramhokje of zo."

De voorlichtingscampagne 'Een slimme meid is op haar toekomst voorbereid' (die van 1988 tot 1992 liep) heeft volgens Sylvia Stuiver weinig effect gehad. Tot deze conclusie komt ze in haar gecombineerde scriptie voor de afstudeerrichtingen Gezondheidsvoorlichting (GVO) en Theorie van de Gezondheidswetenschappen (TGW). De campagne was bedoeld om jonge meisjes duidelijk te maken dat ze straks zelf hun geld moeten kunnen verdienen. Om in de toekomst economisch zelfstandig te zijn, zouden ze nu een goed vakkenpakket moeten kiezen (Kies Exact!).

"Ik had me eigenlijk altijd al geïrriteerd aan die campagne. Ik dacht: daar klopt geen ene moer van." Haar begeleider heeft toen een briefje naar het ministerie voor Sociale Zaken en Welzijn geschreven met het aanbod om het effect van de campagne te evalueren ("dat mag je dan niet zelf doen, dat gaat via je begeleider"). Bleek dat ze daar net een dergelijk onderzoek nodig hadden en Stuiver werd met open armen binnengehaald. Voor de kwalitatieve evaluatie van de campagne hield Stuiver op verschillende scholen in Den Haag groepsinterviews. Meisjes uit de categorieën vbo, mavo, havo en vwo werden gevraagd naar hun toekomstverwachtingen over werken, kinderen krijgen, blijven werken of juist niet. De mooie woorden uit de campagne bleken voor deze meisjes holle frasen. Met uitzondering van de vwo-leerlingen, hebben deze tieners klaarblijkelijk een radicaal ander beeld van hun leven. Waar de overheid hen aanraadt een bewuste keuze te maken, vinden ze zelf dat ze in wezen niets te kiezen hebben.

Na de middelbare school willen ze wel een vervolgopleiding doen, want met enkel mavo of havo kom je niet aan de slag. Werken willen ze allemaal, liefst een 'leuke' baan want dan kunnen ze het huis uit. Dit neemt niet weg dat studeren en werken beschouwd worden als een noodzakelijk kwaad. Waar het uiteindelijk om draait is het vinden van een geschikte vent. Uiteraard krijgen ze kinderen die zij, als vanzelfsprekend, helemaal zelf zullen verzorgen. Als ze al blijven werken, is dat maar een paar uur per week, "voor de extraatjes". De kinderen buitenshuis laten opvangen

De Scriptie *getver!*

Van elkaar houden, trouwen en dan een huisje bouwen (foto Nelis Tutkey)

Een echte vent strijkt zijn overhemd, een slimme meid is voorbereid

Dit is deel acht van 'De scriptie', een serie waarin de wetenschappelijke producten van studenten voor het voetlicht treden. Deze keer het werk van Sylvia Stuiver.

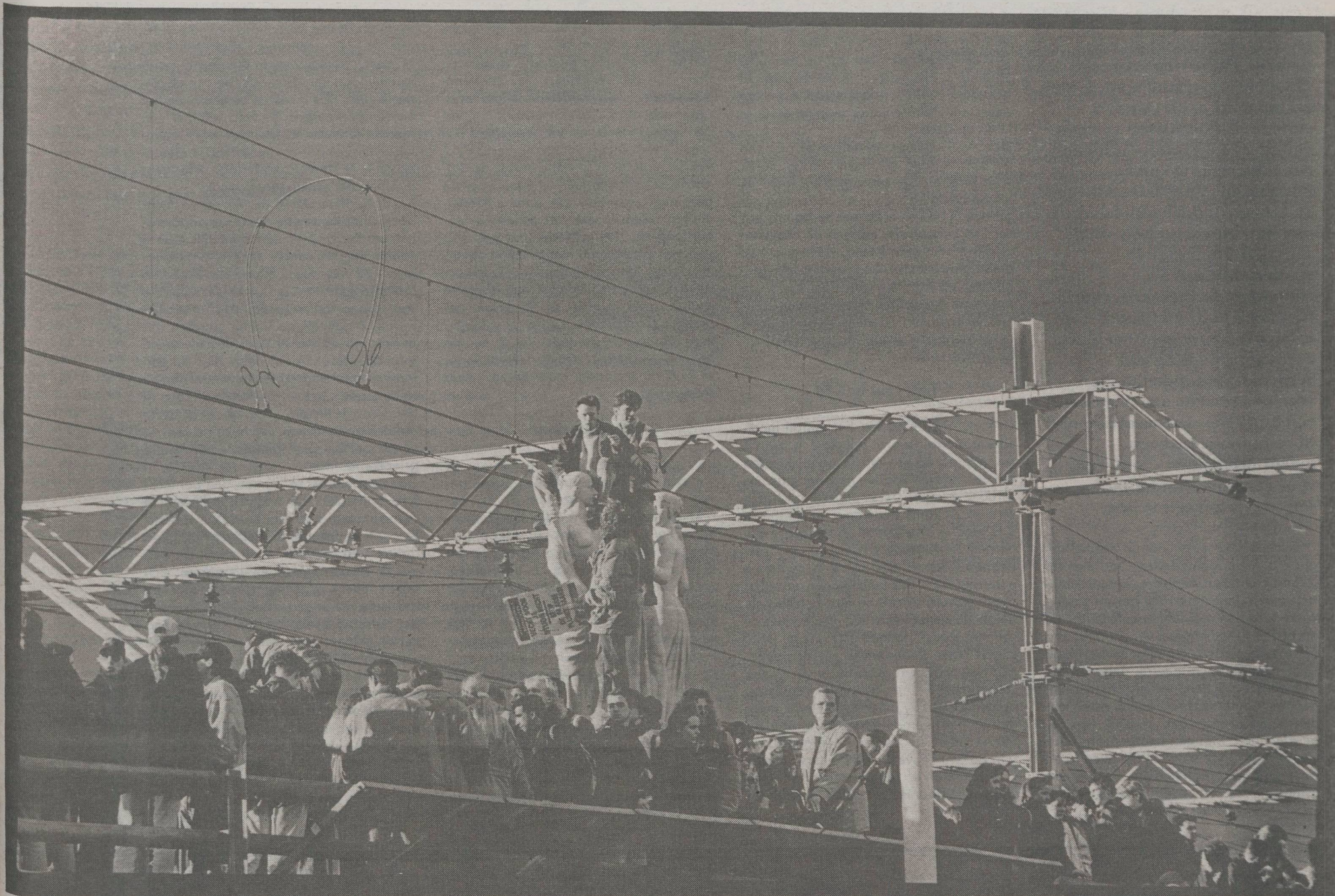
vinden ze vaak volstrekt verwerpelijk. En juist hier slaat de overheid de plank faliekant mis, meent Stuiver. "De overheid bouwt crèches en jonge moeders zeggen hun baan op." De vanzelfsprekendheid waarmee meisjes de verzorging van kinderen op zich willen nemen, heeft alles te maken met de stellige overtuiging dat mannen niet in staat zijn dit te doen. Genoeg voorbeelden om hen heen: hun vader strijkt nooit en het vriendje van een ander kan niet eens een boterham smeren. "Een vent kan dat niet, maakt er een zootje van en heeft daar geen zin in. Uiteindelijk is de partner er alleen om voor geld en zaad te zorgen". Hun toekomst, die blijkbaar niet te sturen valt, maakt dat

deze meisjes een kind extra belangrijk vinden. Dat zal namelijk het eerste, en vaak ook het laatste zijn, dat in hun ogen helemaal van henzelf is. Of zoals een meisje van veertien, uit klas twee van het vbo, het uitdrukt: "Het is gewoon iets van je eige. Niemand kan zeggen het is van mij of het is van mij, want je bezit het gewoon. Kijk, als je iets koopt dan is het ook wel van jou of zo, maar dat kan nog wegraken. Maar als je een kind krijgt is het echt." In plaats van crèches bouwen en dit soort campagnes voeren, kan de overheid volgens Stuiver beter de (toekomstige) partners van deze meisjes aanpakken. Als die niet veranderen, zal het leven van de meiden leven een standaardbiografie blijven. De tegenhanger van deze campagne: 'Een echte vent strijkt zijn eigen overhemd' heeft het echter nooit gehaald, "daar zag het ministerie niet genoeg maatschappelijk draagvlak voor!" foertert Stuiver. Met haar scriptie wil ze graag duidelijk maken dat deze meisjes niet gek zijn. "Het is hun omgeving die maakt dat ze geen keuzevrijheid hebben. Ik wil het beeld dat de overheid van hen heeft ontzenuwen." Eigenlijk volgden stage en scriptie soepel op elkaar, "maar soms zwoeg je uren op één zin en je denkt: ik moet producieren!" Na haar scriptie, die bij Sociale Zaken en Werkgelegenheid veel lof ving, kreeg Stuiver de opdracht een evaluatierapport voor dit ministerie te schrijven. "Vreselijk moeilijk, want dit werd een officiële publicatie en opeens mocht ik geen kritiek op de campagne meer geven! Met hangen en wurgen is dat ding er gekomen. Toen wist ik wel dat ik niet gemaakt ben voor het schrijven van verslagen." Haar huidige baan is dan ook van een volslagen ander karakter want ze werkt bij Randstad Uitzendbureau. "Wat ik nu doe is allemaal heel erg praktisch. In al die voorlichtingsmodellen van GVO geloofde ik toch niet zo." Daarentegen lagen Vrouwenstudies en TGW haar na aan het hart en gebruikt ze die kennis nog dagelijks: "TGW neem je in je leven mee." "Hoor mij nou, ik klink net als de EO!"

Marcia Luyten

„Treinblokkade raakt open zenuw van de samenleving”

„Ik ga niet actievoeren om het actievoeren”, zei Kysia Hekster bij haar aantreden als voorzitter van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb). Toch zagen studenten de afgelopen vier maanden minstens 134 keer voldoende redenen voor acties. Politicoloog dr. W.G.J. Duyvendak: „Het verbaast me dat anderen nog niet hebben ontdekt dat je met een treinblokkade de open zenuw van de moderne samenleving raakt.”

Eind vorig jaar liep in Utrecht een keurige demonstratie uit op een massale blokkade van het Centraal Station. De LSVb distantiëerde zich, maar toonde tegelijk alle begrip voor de 'spontane actie' van zijn achterban. De bond had per slot van rekening vlak daarvoor besloten het gesprek met Ritzen op een laag pitje te zetten. De barricades lonkten, als ultiem middel om de bezuinigingen op het hoger onderwijs en de studiefinanciering van tafel te krijgen. „Het is mij in ieder geval opgevallen dat studenten de laatste weken veel serieuzer worden genomen”, reageert politicoloog Duyvendak op de vraag of de bond daarmee een handige strategie heeft gekozen. „Steeds grotere groepen krijgen in de gaten dat er iets te bereiken valt. In Harderwijk hebben scholieren pas geleden het gemeentehuis bezet. Dat is toch ongehoord.” Volgens de Amsterdamse actie-onderzoeker moet effectief protest op zijn minst voldoen aan één van de drie criteria: origi-

naliteit, radicaliteit en massaliteit. Juist dat maakt het volgens hem voor studenten zo moeilijk. „Ze dragen een loodzware geschiedenis met zich mee. In de jaren zestig was alles wat studenten deden nieuw, radicaal en massaal. Nu bestaat het idee dat studenten altijd zeuren. Om indruk te maken moeten ze zichzelf telkens weer overtreffen.”

Met de blokkade in Utrecht lijken de studenten de juiste weg te hebben gevonden, vindt Duyvendak. Een dergelijke actie is in ieder geval vergaand en massaal. „Bovendien kun je in Nederland heel ver gaan, zonder te worden gemarginaliseerd. De kraakbeweging en de anti-kernenergiebeweging zijn in de jaren tachtig ondanks het geweld dat ze gebruikten, altijd in gesprek gebleven met de overheid.”

Dat verstoring van de openbare orde kan lonen, staat voor de meeste actie-onderzoekers vast. Zo kwam de Leidse socioloog dr. W.J. van Noort eind jaren tachtig tot de conclusie dat krakers niets bereikten als zij vrijwillig hun huis verlieten. De politiek kwam pas in beweging als er op zijn minst werd bedreigd met geweld. Ook de Groningse socioloog dr. H. van Goor wijst op de beloften van onconventionele vormen van actie: „Uit Amerikaans onderzoek is gebleken dat groeperingen die zich niet aan de regels houden het meeste kans op succes hebben.” Radicale actie is weliswaar een voorwaarde voor succes, zo vinden de onderzoekers, maar geïsoleerd zal het nooit iets opleveren. De studentenbeweging zal altijd afhankelijk zijn van het grote publiek, stelt bijvoorbeeld Van Goor: „Vergelijk het met de krakers. Toen ze de steun van het publiek verloren was het snel met ze afgelopen. Voor pressiegroepen is de publieke opinie het enige echte machtsmiddel. Dat hebben studenten over het

algemeen goed in de gaten, maar ik vraag me af of ze dat in Utrecht juist hebben ingeschat. Het klimaat is minder tolerant dan twintig jaar geleden.”

Belangrijk is het volgens de onderzoekers ook dat de studenten de discussie voeren met hun tegenspelers. „Voor de LSVb mag het nooit de vraag zijn of ze weer gaan praten met Ritzen, maar alleen wanneer”, zegt Duyvendak. Socioloog Van Noort blijkt zich danig te hebben gestoord aan hun welbewust gekozen halsstarrige houding. „Ze steken hun kop in het zand”, vindt hij. Als de studenten al iets bereiken, ligt dat vaak aan de onhandigheid van de tegenstander, vermoedt Van Noort. De LSVb is er dan wel in geslaagd het akkoord over de verhoging van het collegegeld op te blazen, maar moeilijk was dat volgens hem nu ook weer niet: „Het plan van de VSNU en de HBO-Raad om de bezuinigingen volledig af te schuiven op studenten was wel erg doorzichtig. Ik moet zeggen: zo'n mevrouw Hekster van de LSVb is slimmer dan Van Lieshout van de VSNU. De leiders van de studenten hebben op dit moment in ieder geval een behoorlijk strategisch inzicht.”

Het is juist de hogere tactiek van het onderhandelen waaraan actievoerders zich nog wel eens kunnen stoten, vinden anderen echter. Zo is het belangrijk om alternatieven aan te dragen, stelt bestuurskundige dr. L.W.J.C. Huberts van de Vrije Universiteit in Amsterdam. „Maar nog belangrijker is het dat die alternatieven geen concurrentie ondervinden van andere groeperingen. Dan worden de plannen tegen elkaar uitgespeeld en trekt de overheid alsnog aan het langste eind.”

Zelf heeft Huberts onder meer onderzoek gedaan naar de invloed van pressiegroepen op de aanleg van wegen en spoorlij-

nen. Een deel van de conclusies van dat onderzoek gelden volgens hem ook voor het protest van de studenten. „Je ziet dat de 'zoek-het-maar-uit-strategie' van het kabinet goed werkt. Doordat gematigde studenten, universiteiten en hogescholen allemaal eigen plannen inleveren om de voorgenomen verhoging van het collegegeld te verzachten, komen alle tegenstellingen bloot te liggen. Vervolgens kun je de partijen keurig tegen elkaar uitspelen. Op die manier kom je als overheid zelfs weg met de meest ongeloofwaardige bezuinigingen.”

Ook politicoloog Duyvendak wijst op het belang van sterke bondgenootschappen als het op de werkelijke onderhandelingen aankomt. „Het verschaft legitimiteit als je laat zien dat je niet de enige bent die ergens tegen is”, zegt hij. „Door zo'n gezamenlijke verklaring tegen de collegegeldverhoging verstomt alle kritiek op de treinblokkade. Je kweekt dan begrip voor zo'n actie, omdat anderen het met je eisen eens zijn. Het kan ook slim zijn als studenten andere jongeren bij hun protest betrekken en zich presenteren als jongerenverzet. Het is bijvoorbeeld opvallend dat steeds meer scholieren aan het protest mee doen.” Huberts is aanmerkelijk minder optimistisch: „De studenten vertegenwoordigen een duidelijk deelbelang. Protest heeft echter alleen kans van slagen als het is verbonden met een algemeen belang. Studenten kunnen proberen de stap te maken naar een brede onderwijsbeweging. Helaas staan onderwijs en onderzoek tegenwoordig vanwege vermeende geldverspilling in een kwade reuk. Veel kansen voor effectief verzet zie ik dus niet. Of nog niet, want een lichte kentering is wel te bespeuren.”

HOP, Marcel Wiegman

Studenten blokkeerden het treinverkeer in Utrecht; alleen harde acties helpen (foto Evelyne Jacq)

Belgen willen toeloop naar medische opleidingen aan banden leggen

De België-route die de laatste jaren is uitgegroeid tot een geliefde vluchtweg voor uitgelote Nederlandse studenten, zal mogelijk al dit jaar van serieuze hindernissen worden voorzien. De Vlaamse minister van onderwijs L. Van den Bossche en zijn Waalse collega M. Lebrun onderhandelen druk met hun universiteiten om de aantallen studenten in studierichtingen als geneeskunde, diergeneeskunde, tandheelkunde en fysiotherapie te beperken. De meningen over de ideale oplossing zijn verdeeld. Sommigen pleiten voor een selectie aan de poort - een numerus clausus al dan niet in combinatie met een toelatingsexamen -, anderen voor een onverbiddelijke selectie na het eerste jaar.

Officieel is het motief voor de ingreep het grote overschot aan artsen. Dat leidt tot incompetentie en medische overconsumptie, vinden politici die naar bezuinigingen zoeken. Samen met Italië heeft België de grootste artsendichtheid van Europa: er is één arts voor iedere 280 Belgen. Veel jonge huisartsen (dat zijn meestal degenen die geen plaats voor een specialistenopleiding hebben kunnen bemachtigen) zitten dagen te wachten totdat eindelijk een patiënt aanbelt. Met een beetje pech is dat een kerngezonde scholier die alleen een ziekenbriefje komt halen om niet naar de gymnastiekles te hoeven. Wie zo weinig

zieken ziet, kan zijn kennis onmogelijk op peil houden, betogen voorstanders van een beperking van het aantal medische studenten. Zij wijzen er bovendien op dat een arts die eenmaal een patiënt te pakken heeft, zal proberen die zoveel mogelijk te laten dokteren. Dat weerhoudt jonge Belgen er niet van om zich te laten inschrijven bij een medische faculteit. De belangstelling voor de artsenopleiding is dit jaar spectaculair gegroeid, in Leuven zelfs met dertig procent tot 540 eerstejaars. Volgens de Leuvense studentenmonitor Pascal Remmerie had die stijging alles te maken met de televisie-beelden uit Bosnië en Rwanda, waarin de heroïsche daden van Artsen zonder Grenzen waren te zien: „Ik vrees dat die beelden het romantische imago van de arts hebben aangewakkerd.”

Liberaal beleid

Over de beperking van het aantal medische studenten wordt in België al twintig jaar gepraat als een van de mogelijkheden om de uitgaven voor de gezondheidszorg terug te dringen. Dat er plotseling schot in de zaak zit komt mede door de stormachtige groei van het aantal buitenlandse studenten. Nederlanders, Fransen en Duitsers hebben ontdekt dat zij de beperkende maatregelen in hun land kunnen omzeilen door gebruik te maken van het liberale Belgische toelatingsbeleid. In de Vlaamse collegebanken hebben de laatste jaren steeds meer Nederlandse verschoppelingen hun toevlucht gezocht, in de Waalse steeds meer Franse. (Frankrijk kent geen numerus clausus, maar daar wordt meer dan de helft van de geneeskundestudenten na het eerste jaar naar huis gestuurd.) Van de 540 Leuvense eerstejaars geneeskunde komen er 180 uit Nederland. Antwerpen heeft er iets minder, 174, maar die

zijn tegenover de 123 Vlaamse eerstejaars ruimschoots in de meerderheid. In totaal trekken de Vlaamse medische faculteiten meer dan 400 eerstejaars uit Nederland. Dat is evenveel als twee Nederlandse faculteiten van het kaliber Utrecht of Groningen samen ieder jaar mogen opnemen. Dat speelt voorstanders van de numerus clausus het argument in handen dat de Belgische belastingbetaler opdraait voor de bezuinigingspolitiek van andere landen die hun uitgaven voor het onderwijs hebben beperkt. Als in Nederland ook nog eens het collegegeld met duizend of vijf-honderd gulden omhoog gaat, is de stroom uit het Noorden helemaal niet meer te stuiten, waarschuwen zij. In België bedraagt het collegegeld 17.000 frank (ongeveer 930 gulden). Nederlandse studenten behouden in België recht op de Nederlandse studiefinanciering, maar betalen daar collegegeld.

Parkeerjaar

De Vlaamse universiteiten protesteren zelf niet zo hard tegen de buitenlandse belangstelling omdat zij per student worden bekostigd. Iedere student, Belg of buitenlander, brengt 200.000 frank per jaar op. Universitaire bestuurders wijzen graag op andere mogelijkheden om te bezuinigen, zoals een behoorlijke pensioenregeling voor artsen of een vestigingsbeleid. Toch klinken er ook geluiden dat het zo niet langer kan: „We zijn de vuilbak van het Europese onderwijs aan het worden,” zegt de Leuvense studentenmonitor Pascal Remmerie. Het zijn in zijn ogen niet de beste studenten die in Nederland bij de loting uit de boot vallen: „Dat zien we hier aan de bedroevend slechte examenresultaten. Dit jaar is 27 procent van de Nederlanders geslaagd voor het eerste jaar, het beste resultaat tot nu toe. We hebben ook

in de buurt van de twintig procent gezeten. Van de Belgen slaagt ongeveer zestig procent.” Remmerie wijt die slechte resultaten vooral aan de motivatie van de Nederlanders: „De meesten beschouwen het als een parkeerjaar. Ze wachten hier een nieuwe kans voor de loting af, want eigenlijk willen ze alleen in Nederland studeren. Als bij u de studiefinanciering korter gaat duren, is dat afgelopen, hoop ik.” Dat de Nederlandse studenten het zo slecht doen vindt Remmerie des te verwonderlijker omdat zij met een duidelijk betere kennis van de exacte vakken binnenkomen: „Zij weten veel meer van vakken als biologie, schei- en natuurkunde, maar die voorsprong zijn ze na een paar maanden kwijt.” Dat heeft de Vlamingen aan het denken gezet. Als er straks geselecteerd moet worden kan dat beter niet via een ingangsexamen geschieden, omdat dan de Nederlanders betere resultaten dreigen te halen dan de Belgen. „Ik denk dat de beste oplossing een selectie aan het eind van het eerste jaar is,” zegt Remmerie een beetje grinnikend. Ook de ministers Lebrun en Van den Bossche hebben al laten weten dat die laatste oplossing hun voorkeur heeft. De voorzitters van de faculteiten hebben nog geen definitief standpunt ingenomen. De Belgische studentenbonden verzetten zich tegen iedere regeling speciaal voor de medische richtingen is bedoeld. Zij vinden het onrechtvaardig dat daar een verband wordt gelegd tussen de toelating en de arbeidsmarkt, terwijl dat bij andere studierichtingen niet gebeurt. Naar verwachting wordt het overleg tussen de ministers en de universiteiten over een maand afgerond.

Jacques Herraets

“De combinatie van muziek en kleur, sport en theater. De dynamiek van zo'n show, de geordende chaos.” Helemaal lyrisch beschrijft Hub Odekerken (44) de charme en aantrekkingskracht van Amerikaanse showbands. Over dit, uit de Verenigde Staten overgewaaid, fenomeen, kan Odekerken uren praten, als het moet. En ook als het niet moet.

Vier dagen per week bestiert Odekerken als beheerder de Studenten Micro Ruimte op de economische faculteit, maar de andere drie dagen (en avonden) van de week worden opgeslokt door zijn hobby: showbands. Oorspronkelijk een soort fanfares die werden ingezet bij parades. Ook luisterden de bands pauzes op bij het American Football waar zij, tijdens het musiceren, ingewikkelde figuren liepen. Tegenwoordig heeft elke zichzelf respecterende highschool of university wel een eigen marching band, die meedoet aan concoursen om de eer van de school hoog te houden. Die concoursen zijn inmiddels weer een op zichzelf staand instituut. Op zijn vijftienvijftigste ontdekte Odekerken dat er nog leven naast Limburgse fanfares is. „Als klein manneke van twaalf jaar” begon hij, als een waardig Limburgs nazaat, zijn muzikale carrière bij de befaamde Harmonie St. Cecilia in Beek. Hij speelde trombone en trommel dat

Geen tijd voor een vrouw

Hub Odekerken: „Waarom vind ik nu juist dit leuk en niet postzegels verzamelen?” (foto Nelis Tutkey)

het een lieve lust was. Maar toen hij ouder werd, kreeg hij genoeg van het egocentrische fanfare-wereldje: „Na het eigen optreden gaat iedereen meteen aan de bar hangen. Niemand kijkt naar de prestaties van andere corpsen.” Die interesse vond Odekerken wel in de showbandwereld. En dan de kostuums, de muziek en de figuren die de muzikanten liepen tijdens het spelen. Odekerken werd er onweerstaanbaar door aangetrokken. Hij

volgde wat lezingen en kwam geestverwanten tegen. Ongemerkt gleed hij daarna de wereld van de Amerikaanse glitter en glamour binnen. Maar waarom hij nou precies dit als levensvervulling heeft gekozen, vraagt hij zichzelf ook nog steeds af. „Waarom vind ik nu juist dit leuk en niet postzegels verzamelen?” Hoe dan ook, zijn muziekinstrumenten hing hij aan de wilgen. „In het Zuiden zitten geen showcorpsen van niveau. Gelukkig is er in Kerkrade wel

het Wereld Muziek Concours, dat mij in de showrichting geduwd heeft.” Odekerken ging stukjes schrijven, lezingen houden, jureren, componeren. Van het één kwam het ander. Door zijn activiteiten kwam Odekerken in contact met de organisatie Youth Music World uit Florida, die concoursen en parades regelt over de hele wereld. Al een jaar of zeven werkt hij nu als vrijwilliger voor 'YMW' en is medewerker bij grote concoursen in Parijs en Londen. „Ik heb toch wel elke twee dagen faxverkeer met Londen, waar de grote baas van YMC in Europa zit. Eén keer maand is er een vergadering in Londen of hier bij mij, in Maastricht.” In de kerstvakantie snelde Odekerken, na jureerwerkzaamheden in Parijs, met de TGV naar Londen waar hij als enige Europeaan in de jury-stoel mocht plaatsnemen. „In Londen is op nieuwjaarsdag altijd een grote parade in de City, met 24 grote Amerikaanse bands van een man of 100 en ongeveer 2000 cheerleaders. Dit jaar waren er één miljoen bezoekers.” Koud terug in Nederland zat Odekerken alweer aan de onderhandelingstafel. Met de directeuren van de grote luxe-hotels in Maastricht. Om alvast 20.000 overnachtingen veilig te stellen voor de zomer van 1996. Dan is de Geusselt namelijk het toneel van een geweldig show-bandspektakel, dat jaarlijks terug moet gaan keren. Odekerken zelf regelt de hele technische invulling van het Maastrichtse concours: de jury-leden, de verkoop, de promotie, de sponsors en de Amerikaanse jury-leden die workshops komen geven. Tja, er blijft inderdaad weinig tijd over voor andere dingen, geeft Odekerken toe. Maar hij gaat nooit op vakantie en hij heeft ook geen vrouw, dus dat komt mooi uit. „Daar heb ik geen tijd voor”, lacht hij.

Judith Kuijk

Word nooit een slechtbetaalde ambtenaar, en zeker niet in deeltijd

Iedere Nederlander die minder verdient dan 60.000 gulden heeft recht op inschrijving in het ziekenfonds. Iedereen? Iedereen, behalve ambtenaren. Zij moeten dure particuliere verzekeringen afsluiten, ook al zitten ze op een minimumloon. Het leed wordt gedeeltelijk verzacht door de werkgever. Iedere ambtenaar krijgt het grootste gedeelte van de premie terug dankzij de 'Interim'-regeling. Iedere ambtenaar, behalve de deeltijder. Hij krijgt slechts een gedeelte van de interim, terwijl hij wel de volle premie moet betalen. Omdat hij in de praktijk meestal eenzijdig is, is de Rijksuniversiteit Limburg, die als werkgever de interim-regeling uitvoert, door een van haar werknemers 'aangeklaagd' bij de commissie gelijke behandeling.

Meneer De Oude werkt sinds drie jaar bij de universiteit. Hij heeft een baan voor vier dagen in de week als technisch medewerker. Daarvoor zat hij acht jaar in de bijstand. Hoewel zijn inkomen toen hoger was, werd hij gek van frustratie als hij zijn dochter naar haar werk zag gaan. Of als hij in de tuin ging werken en de buurvrouw tegenkwam, die vertelde dat haar man middagdienst had: "Dan voelde ik me de rest van de dag ellendig."

De behoefte aan een normaal leven werd zo groot, dat hij de gelegenheid die de universiteit hem bood met beide handen aangreep: "Ik heb gezegd: ik hoef niet veel te verdienen. Als ik evenveel krijg als in de bijstand, ben ik tevreden." Het voordeel van een hoger inkomen werd teniet gedaan door het wegvallen van de huursubsidie, dus kreeg De Oude, volledig naar wens, ongeveer evenveel als in de bijstand.

De luwte van de RWW

Totdat hij een vaste aanstelling kreeg. Op grond daarvan werd hij ambtenaar. Meneer De Oude werd uit het ziekenfonds gezet, zoals alle ambtenaren. Nu werkt hij vier dagen in de week voor een inkomen dat ruim honderd gulden hoger was geweest als hij de luwte van de RWW had verkozen.

Het inkomen kan bij de verheffing in de ambtenarenstand een forse deuk oplopen. Deze wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door de overgang van ziekenfonds naar particuliere verzekering. Vooral de lagere inkomens voelen dat verschil het hardst. Omdat de ziekenfondspremie voor het grootste gedeelte inkomensafhankelijk is, hebben zij, absoluut gezien, zeer lage ziektekosten.

De particuliere verzekeraars kijken niet naar inkomens. Daarentegen biedt de overheid haar werknemers een tegemoetkoming in de premie: de 'interimregeling'. De hoogte hangt af van de gezinssituatie, maar is voor ieder inkomen in principe gelijk. In principe: de fulltimer in schaal vier, krijgt evenveel als de fulltimer in schaal 18. Maar een deeltijder krijgt slechts een gedeelte van de interim: iemand die maar drie van de vijf dagen werkt (0,6 fte), krijgt ook maar drievijfde van het bedrag. En zo ontstaat een dubbel onrechtvaardige situatie voor ambtenaren die, omdat ze in deeltijd werken, een laag inkomen hebben. Zij mogen dubbel jaloers zijn: als slechtbetaalde overheidsdienaar op collega's in het bedrijfsleven, die met eenzelfde laag inkomen prettig ziekenfondsverzekerd zijn en als deeltijder op collega's binnen de instelling die honderd procent interim krijgen. De groep slechtbetaalde ambtenaren in deeltijd is sinds augustus vorig jaar gegroeid. Voorheen waren werknemers van de overheid met een inkomen onder de tienduizend gulden per jaar, of een tijdelijke aanstelling van minder dan twee maanden, nog geen ambtenaar. En zaten dus in het ziekenfonds.

Voor de rechter

Niet bewust, maar toch zeker indirect, worden vooral vrouwen gediscrimineerd door de interim-regeling. Want in de groep deeltijders met een laag inkomen zitten vooral vrouwen. De helft van de vrouwelijke werknemers van de RL heeft een werktijdfactor van 0,6 of lager, tegenover der-

tig procent van de mannen. Twee derde (67 procent) van de vrouwen zit in schaal zes of lager, tegenover dertig procent van de mannen.

Reden genoeg voor T. Gybels, medewerker bij studentenzaken, om de interimkwestie aanhangig te maken bij de commissie gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de arbeid. Zij deed dat al in 1993, toen ze nog emancipatiemedewerker was. Eerder had zij de RL, die als werkgever verantwoordelijk is voor de uitvoering van de interim-regeling, gevraagd om een einde te maken aan deze onrechtvaardigheid door iedere werknemer de volledige interimvergoeding te geven. Uitgezonderd degenen die op grond van een aanstelling elders ziekenfondsverzekerd zijn of een tegemoetkoming in de ziektekosten ontvangen. Het college van bestuur van de RL wees haar verzoek af met een verwijzing naar de Interimregeling ziektekosten ambtenaren 1982. Daarop stapte Gybels, die zelf parttime werkte en op persoonlijke titel opereerde, naar de commissie gelijke behandeling. Overigens met steun van het college die het standpunt van de commissie "met belangstelling" tegemoet ziet. De uitspraak, die in maart volgt, is van groot belang voor de rechtspositie van ambtenaren. Bij een eventueel proefproces tegen de RL zal de rechter zeer waarschijnlijk het commissiestandpunt overnemen.

Dubbel pech

Het is bijna niet te achterhalen hoeveel, en in welke mate, vrouwelijke deeltijders binnen de RL getroffen worden door de onrechtvaardige werking van de interimregeling. Daarvoor is hun privé situatie allesbepalend. Velen hebben een partner die meer verdient dan zij. Als deze (voor het gemak: hij) ziekenfondsverzekerd is, hebben ze geluk. Dan mogen ze meeverzekerd worden. Is de partner particulier verzekerd dan hebben ze meestal pech. In de meeste gevallen, en zeker als hij onverhoopt ook ambtenaar is, krijgt de partner geen tegemoetkoming in de premie voor zijn in deeltijd werkende vrouw of vriendin. Want deze heeft zelf recht op een interimuitkering, is de redenering, al is het maar een gedeeltelijke. Als de wederhelft minder, of niets verdient, of als er helemaal geen partner is en er wel een kind meeverzekerd moet worden, heeft de deeltijdwerkende vrouw dubbel pech. Zij betaalt voor beide verzekerden premie, maar krijgt slechts

gedeeltelijk interim.

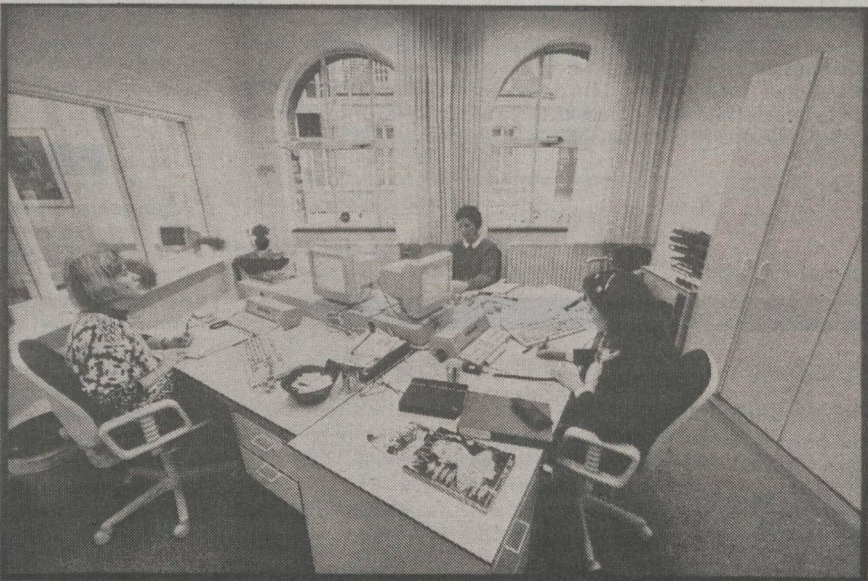
Mevrouw Boot, alleenstaande moeder met een kind, is zo'n 'dubbel-pechgeval'. Zij bevond zich tot voor kort in de gelukkige situatie dat zij als administratief medewerkster met een baan van drie dagen in de week zó weinig verdiende, dat ze onder de bijstandsgrens bleef. Daardoor behield ze het recht op een kleine uitkering, en daarmee automatisch op inschrijving in het ziekenfonds. De RL bood haar een promotie aan, waardoor ze een salarisschaal omhoog zou gaan. Haar personeelsconsulent legde haar echter een onthutsende reksom voor: als zij de baan zou nemen, ging zij er driehonderd gulden, ofwel 17 procent van haar inkomen op achteruit. Reden: haar netto-inkomen kwam boven de bijstandsgrens, het verlaten van de RWW ging samen met het verlaten van het ziekenfonds en omdat mevrouw Boot maar een aanstelling had van 0,6 fte kreeg zij ook maar 0,6 van de interim. Gelukkig was de redding nabij en werd zij, na een interne sollicitatieronde, uitgenodigd voor een andere baan. Ook in schaal 5, maar met een werktijdfactor van 0,8 fte, waardoor niet alleen het salaris, maar ook de interimvergoeding steeg.

Vijf tientjes

Mevrouw Boot heeft lang getwijfeld of ze op het aanbod in moest gaan. Ze heeft suikerziekte en ziet haar gezondheid telkens verslechteren als ze teveel aan stress wordt blootgesteld. Bovendien heeft haar zoon, die op een LOM-school zit, nogal veel aandacht nodig: "Als met hem iets gebeurt, ga ik voor de bijl." Ze heeft ja gezegd. Vanaf volgend jaar zou ze toch al geen bijstand meer krijgen. En daarmee zou ook haar automatische inschrijving in het ziekenfonds vervallen. Haar zoon wordt dan jaar 18 en krijgt dan studiefinanciering. De bijstandsnorm wordt voor haar dan zó laag dat haar inkomen er sowieso boven komt te liggen. Een ander argument om de baan te nemen is dat ze er financieel op vooruit zal gaan. Vier dagen werken in schaal vijf, tegenover drie dagen in schaal vier, levert haar toch al gauw vijf tientjes per maand op.

Wim Ortjens

Om redenen van privacy zijn de namen van De Oude en Boot verzonnen. Hun situatie is echt.

Mevrouw Boot werkt als administratief medewerker bij de RL. Zij is alleenstaand en heeft een zoon.
Werktijdfactor: 0,6
Schaal: 4

Haar netto maandsalaris (1392 gulden) ligt onder de bijstandsnorm (1594 gulden in 1994) voor een alleenstaande met kinderen. Daarom krijgt zij bijstand, en mag 15 procent van haar salaris houden. Omdat ze bijstand krijgt is ze automatisch ziekenfondsverzekerd.

bijstand	1594
15% netto salaris	209
	+ _____
	1803
premie ziekenfonds	35
	_____
te besteden	1768

Mevrouw Boot krijgt een promotie aangeboden.

Werktijdfactor: 0,6
Schaal: 5

Haar netto salaris (1600) ligt boven de bijstandsgrens, waardoor ze niet alleen het recht op een RWW-uitkering, maar ook op inschrijving in het ziekenfonds verliest.

netto salaris	1600
premie particuliere ziektekostenverz.	245
	_____
	1355
interim (0,6x176)	106
	+ _____
te besteden	1461

Mevrouw Boot weigert de 'promotie' maar vindt een andere baan binnen de RL.

Werktijdfactor: 0,8
Schaal: 5

netto salaris	1922
premie particuliere ziektekostenverz.	245
	_____
	1677
interim (0,8x176)	141
	+ _____
te besteden	1818

Meneer De Oude heeft jarenlang een RWW-uitkering gehad voor hemzelf en zijn vrouw. Daardoor profiteerde hij van de huursubsidie, en veel belangrijker nog: van het ziekenfonds.

bijstand (norm 1995)	1803
premie ziekenfonds	52
	_____
	1751
huursubsidie	275
	+ _____
te besteden	2026

Meneer De Oude wordt technisch medewerker bij de RL.

Werktijdfactor: 0,8
Schaal: 4

netto salaris	2052
premie particuliere ziektekostenverz.	310
	_____
	1742
interim (0,8x214)	171
	+ _____
te besteden	1913

Bij de premies is uitgegaan van tandartsdekking en geen eigen risico. Premies, interim en bijstandsnormen zijn afhankelijk van de gezinssituatie. Salarissen in dezelfde schaal kunnen verschillen vanwege andere periodieken of 'aanloop schalen'.

Werken in deeltijd is niet altijd aantrekkelijk. Door een onrechtvaardige interim-regeling hebben parttimers hogere verzekeringskosten dan fulltimers. En omdat deeltijders vaak vrouwen zijn, ligt de regeling nu ter beoordeling op het bord van de commissie gelijke behandeling. (foto Nelis Tutkey)

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt u daar ook terecht.

- FdAW (vakgr./comm./studiever.):** I. Poolen, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883389, voor woe. 12.00 uur.
- FdCW (vakgr./comm./studiever.):** R. Peters, Fac.Bur. Kapoenstraat 2, tel. 883487.
- FdEW (vakgr./comm./studiever.):** B. Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.
- FdG (vakgr./comm./studiever.):** R. Le Doux, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.
- FdGW (vakgr./comm./studiever.):** A. Bastiaens, Bur. Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1253, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.
- FdR (vakgr./comm./studiever.):** A. Kessen, Bur. Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.
- Studenten(sport)ver./studentenpastoraten:** C. Hollewijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor do. 12.00 uur.
- Instituten behorend bij een faculteit:** bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.
- Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen:** PR & Voorlichting, tel. 883084 of 883081.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Onderwijsprijs RL 1995

Het College van Bestuur heeft besloten om een jaarlijkse onderwijsprijs in te stellen. De prijs is bestemd voor de medewerker of de student die in het afgelopen jaar een mooie onderwijsprestatie heeft geleverd. Als een onderwijsprestatie geldt een bijdrage aan de verbetering en/of de ontwikkeling van het onderwijs. De ontvanger van de prijs wordt door een jury gekozen uit een door het Onderwijsplatform opgestelde voordracht. De jury zal bestaan uit de rector, de voorzitter van de commissie OW&MD van de Universiteitsraad en een student. De prijs bestaat uit een geldbedrag van f 2.500,-. Uitreiking van de prijs zal plaatsvinden tijdens een dit voorjaar te organiseren Onderwijsdag RL. Over deze dag volgt in de komende weken nadere informatie.

Suggesties voor kandidaten voor deze prijs kunnen, voorzien van een korte, schriftelijke toelichting, vóór 15 februari 1995 worden ingediend bij het secretariaat van het Onderwijsplatform, p/a rectoraat, Bou 3.

Training Loopbaanontwikkeling

In de training loopbaanontwikkeling wordt een individueel loopbaanplan opgesteld met concrete stappen die je op korte termijn kunt zetten. Arbeidsmarktorientatie en algemene informatie over het werken in organisaties, komen eveneens aan bod. De training staat open voor vrouwelijke en mannelijke studenten van alle faculteiten en bestaat uit 4 groepsbijeenkomsten (maart-mei) en een forumdiscussie. Kosten: fl. 40,00. Aanmeldingsformulieren: secr. Vaardigheidsonderwijs-GW (kamer 5.403, UNS 50) en bij het Loopbaanadviescentrum (LAC) (Bou.3). Inschrijven voor 1-2-'95.

Randstad Scriptieprijs

Randstad Uitzendbureau stelt een prijs beschikbaar voor een student aan een Nederlandse universiteit die de beste scriptie schrijft over kwaliteit in dienstverlening. Voor de auteur van de winende scriptie is fl. 20.000 beschikbaar; voor genomineerden is fl. 5.000 gereserveerd. Daarnaast is er een prijs voor de faculteit of vakgroep van de winnaar: fl. 5.000 dat moet worden besteed aan onderzoek naar kwaliteit in dienstverlening. Info: secr. Randstad Scriptieprijs: 020-569 51 52.

Stipendium Ter Meulen Fonds

Het Ter Meulen Fonds wil het medisch biochemisch en biologisch onderzoek in relatie tot de geneeskunde van de kindereleeftijd bevorderen. Het fonds verleent een stipendium voor 1 jaar (kan verlengd worden) voor artsen, jonger dan 40 jaar, die onderzoek willen doen in het buitenland. Voor subsidiëring komen reis- en verblijfkosten in aanmerking. Het onderzoek moet plaatsvinden vanuit een klinisch-wetenschappelijke vraagstelling. De voorkeur gaat uit naar projecten op het gebied van de humane ontwikkelingsbiologie of de epidemiologie. Aanvragen worden 2 maal per jaar behandeld. Sluitingsdata inzendingen: 1 maart en 1 sept. Info en aanvraagformulier: secr. Commissie Geneeskunde, KNAW, Pb. 19121, 1000 GC Amsterdam, tel. 020-5510763.

Bibliotheekinstructie

Maandag 6 februari wordt voor belangstellenden bibliotheekinstructie gegeven. De instructie zal bestaan uit een korte rondleiding door de bibliotheek en uitleg over de geautomatiseerde catalogus. De instructie begint om 14.00 uur bij de inlichtingenbalie in de Bibliotheek Bonnefanten of de Bibliotheek Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen. Vooraf aanmelden bij desbetreffende inlichtingenbalie is noodzakelijk.

Library training

On Monday, 6th February, there is the opportunity to follow a library training programme. The training consists of a guided tour of the library and explanation of the online catalogue. The training starts at 14.00 h at the information desks at both the Bonnefanten Library and the Library of Medicine & Health Sciences. You are requested to register beforehand at the information desks.

VACATURES

Schriftelijke sollicitatie onder duidelijke vermelding van het vacaturenummer op brief en envelop binnen 14 dagen te richten aan de dienst Personeel & Organisatie van de Rijksuniversiteit Limburg, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Interne vacature 38

Binnen de Faculteit der Gezondheidswetenschappen bestaat per 1 maart 1995 een vacature voor een **secretaresse mobiliteitsbureau m/v (fulltime)** voor de duur van 1 1/2 jaar. In verband met de in gang zijnde reorganisatie van de faculteit is een mobiliteitsbureau ingesteld dat tot doel heeft het ondersteunen en begeleiden van met ontslag bedreigde medewerkers in hun zoektocht naar een nieuwe betrekking.

Taken:

- het ondersteunen van de begeleidingscommissie mobiliteitsbureau door:
  - het geven van informatie aan medewerkers;
  - het beheren van de inforuimte;
  - (ondersteunen bij) de organisatie van trainingen en symposia;
  - het verzorgen van correspondentie en (financiële) administratie;
  - het agendabeheer.

Vereisten:

- VVO-opleiding aangevuld met secretaresse-opleiding;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrucksvaardigheid;
- flexibele instelling;
- uitstekende contactuele eigenschappen;
- organisatorische vaardigheden;
- ervaring met tekstverwerkingsapparatuur;
- vermogen om adequaat met vertrouwelijke aangelegenheden om te gaan.

Aanstelling en salariering:

- aanstelling zal plaatsvinden in tijdelijk dienstverband voor een periode van 1 1/2 jaar;
- inschaling afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal schaal 6 BBWO.

Inlichtingen:

mr. L. op 't Hoog, directeur FdGW, tel. 881739

Interne vacature 139

De vakgroep Epidemiologie is ingesteld in de Faculteit der Geneeskunde en werkt ook voor de Faculteit der Gezondheidswetenschappen.

Bij de Faculteit der Gezondheidswetenschappen is een vacature voor een **toegevoegd docent 0.3 fte**

voor de periode tot 1 januari 1996

Van de medewerker wordt verwacht dat hij/zij de onderwijsbijdrage op het gebied van de milieu-epidemiologie zal gaan verzorgen. Deze onderwijsbijdrage bestaat onder meer uit het verzorgen van blok 3.7 'milieu-epidemiologie', practica milieu-epidemiologie en het beoordelen van voortgangstoetsvragen op dit gebied.

Functievereisten:

- afgeronde opleiding Gezondheidswetenschappen of Geneeskunde
- aantoonbare belangstelling voor epidemiologie en milieugezondheidkunde
- ervaring met het opzetten en uitvoeren van onderwijs
- bekendheid met het Maastrichtse onderwijssysteem

Aanstelling en salariering:

Het betreft een aanstelling voor 0.3 fte voor de periode tot 1 januari 1996.

Inschaling afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal schaal 10 BBWO.

Belangstellenden kunnen het jaarverslag van de vakgroep opvragen, tel. 882374.

Voor verdere inlichtingen: G. Swaen, tel. 882386 of P. Knipschild, tel. 882374.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Stipendium van het Ter Meulen Fonds

Het TMF heeft ten doel de bevordering van het medisch, biochemisch en biologisch onderzoek in de relatie tot de geneeskunde van de kindereleeftijd. Een stipendium wordt in principe verleend voor een periode van één jaar. Voor subsidiëring komen de reis- en verblijfkosten van de onderzoeker in aanmerking. De voorkeur gaat uit naar artsen, jonger dan 40 jaar, zo mogelijk met al enige onderzoekservaring. Studenten komen niet voor een stipendium in aanmerking. Het onderzoek dient in principe buiten Nederland plaats te vinden vanuit een klinisch wetenschappelijke vraagstelling. De voorkeur gaat uit naar projecten op het gebied van de humane ontwikkelingsbiologie. Ook projecten op het gebied van de epidemiologie kunnen worden ingediend voorzover ze betrekking hebben op de normale en gestoorde groei en ontwikkelingen. Sluitingsdatum: 1 maart 1995. Meer informatie en aanvraagformulieren zijn te verkrijgen bij: Secretariaat van de Commissie Geneeskunde, KNAW, Postbus 19121, 1000 GC Amsterdam. Tel. 020-5510763.

Beurzen Europa College te Brugge/Warschau 1995/96

Het Europa college is een particulier tweetalig college (Frans en Engels) dat eenjarige cursussen verzorgt op het gebied van de Europese bestuurskunde, economie, recht en 'development of human resources'. Er zijn in totaal acht volledige studiebeurzen van 310.000 BF beschikbaar; 6 beurzen voor het Europa College in Brugge en 2 beurzen voor

Warschau. Sluitingsdatum voor het indienen van aanvragen: 1 april 1995. Meer informatie: Ina Engelen, tel. 883211 (tussen 8-12 uur).

Uitzending naar Kenya

In het kader van een project ter versterking van de Faculty of Health Sciences, Moi University, West Kenya, zoeken wij iemand die belangstelling heeft om voor langere tijd (circa drie jaar) als deskundige naar Kenya te worden uitgezonden. Deze deskundige krijgt als taak het onderwijsproces ter plaatse, volgens de principes van het PGO, te versterken en daarnaast projectactiviteiten (o.a. een serie workshops) te organiseren in samenwerking met deskundigen ter plaatse. Wij zoeken een FdG of FdGW afgestudeerde met de nodige kennis van PGO, liefst enkele jaren werkervaring en enige ervaring met het werken in ontwikkelingslanden. Enige kennis van onderzoek in relatie tot het thema (onder)voeding strekt verder tot aanbeveling. Het betreffende project bevindt zich nog in voorbereiding en de financiering dient nog te worden goedgekeurd; niettemin zouden wij nu reeds in contact willen komen met potentiële kandidaten voor deze functie. De deskundige komt in dienst van de RL. Schriftelijke of telefonische reacties naar Han Aarts (BIS/ISIS, tel. 883519/3513) of Gerard Majoor (BIB FdG, tel. 881520), University of Limburg International Centre for Cooperation in Educational Development ULIC i.o.

Openingstijden

Het spreekuur 'studeren in het buitenland' wordt gehouden in de Infotheek voor Studie en Beroep van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, Bouillonstraat 11, kamernr. 0219, en wel op: maandag: gesloten; dinsdag/woensdag/donderdag: op afspraak, tussen 11.00 en 12.00 uur; vrijdag: zonder afspraak, tussen 10.00 en 11.30 uur. Afspraken dienen gemaakt te worden bij: Ina Engelen, tel. 883211 tussen 8.00 en 12.00 uur.

DIENST STUDENTENZAKEN

!!!! "Als gevolg van verbouwingswerkzaamheden in de hal Lenculenstraat kan het zijn, dat van onderstaande openingstijden moet worden afgeweken. Wij vragen hiervoor je begrip." !!!!!

INFORMATIEBIJENKOMST AFSTUDEERFONDS RL

In het bijzonder voor bestuurders van studentenverenigingen en organisaties is er op dinsdag 7 februari a.s. om 16.00 uur in de Salon (Oud-Gouvernement) een informatieve bijeenkomst over het afstudeerfonds.

Aandacht zal dan worden besteed aan de regelingen die in het kader van het Afstudeerfonds door de U-Raad per 1 sept. 1994 zijn vastgesteld en de procedure die voor bestuurders geldt om voor ondersteuning uit het Afstudeerfonds in aanmerking te komen. Ook zal worden aangegeven hoe verenigingen bestuurders uit de periode vóór het studiejaar 1994-1995 voor ondersteuning kunnen aanmelden. Nadere inlichtingen: 883195/883196.

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met Joke Janmaat, psychotherapeute van de RIAGG de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken met het secretariaat Studentenzaken, Lenculenstr. 26, K. 0310B, 883354.

Studentendecanaat

Inloopsprekuren: di. én do. van 14.00-16.00u. Lenculenstr. 26, K.310B. Tel.sprekuren: ma. t/m do. van 13.30 -14.00u. 043-883354.

Centrale Studentenadministratie (CSA)

Bij verlies/diefstal van collegekaart/bewijs van inschrijving. Aanvraagformulier voor een nieuwe collegekaart of bewijs van inschrijving is bij de balie te verkrijgen. Kosten: collegekaart f 10,-, bewijs van inschr. f 2,-. bij aanvraag te betalen. Openingstijden: ma. t/m do. 14.00-16.00u. 10.00-12.00u. Tel. spreekuur: ma. t/m vr. 9.00-10.00 u. Adres: Lenculenstr. 26, tel. 043-883979.

Infotheek voor Studie en beroep

Wil je keuzeblokken volgen bij een andere faculteit of een ander instelling kom dan kijken in de Infotheek. Ook voor een vervolstudie of een AIO/OIO-schap kun je bij ons terecht. Openingstijden vanaf 01-02-1995: ma t/m do van 11.00-16.00 uur en van 09.00-13.00 uur.

Steunpunt Studiefinanciering

Openingstijden balie Studiefinanciering. Ma. t/m do. van 11.00-12.30 en 13.00-16.00u. Op vrijdag is de balie gesloten. Op werkdagen is het Steunpunt telefonisch bereikbaar van 9.00-16.30u. Tel. 06-3991139.

HOVO

Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO)
- 31 jan. 13.00 u.: Bou. 1-3, Feestzaal, Dieptepsychologie en literatuur.
- 1 febr. 13.00 u.: Kap. 2, k.0019, Het Goede Leven.
- 1 febr., 13.00 u.: Bou. 1-3, Salon, Economie Spelenderwijs.
- 1 febr., 15.00 u.: Bou. 1-3, k.1019, Onderzoeksproject Rechter Archieven Maastricht.
Info: HOVO-RL M.Scholten 883550.

LV&S

Aqua-robic cursus

Ma 6 febr. start een nieuwe cursus aqua-robic in zwembad Dousbeek. Cursusduur: 8 lessen. Max. 24 deelnemers. Tijd: 21.00-21.40 u. Kosten: f 30,-. Sportkaart verplicht. Inschrijven voor 2 febr. bij LV&S.

Kennismakingscursus schermen

Wo. 8 febr. start een nieuwe cursus schermen olv P. Salden en Incontro. Cursusduur: 10 lessen. Je ontvangt een complete uitrusting. Tijd: 19.00-21.00 u. Plaats: Toneelacademie, Lenculenstr. 31-33. Kosten: f 10,-. Sportkaart verplicht.

Nachtzaalvoetbaltoernooi

LV&S organiseert ism OMH Cerberus het nachtzaalvoetbaltoernooi van 14 op 15 febr. a.s. in sporthal Randwijck. Aanvang: 23.00 uur. Max. aantal teams is 16. Kosten: f 12,50 voor sportk.houders, f 17,- voor niet-sportk.aarthouders (incl. ontbijt). Opgeven bij LV&S voor 8 febr.

Sola-estafette 1995

Op 5/6 mei zullen ruim 100 teams uit Zweden de afstand tussen Göteborg en Karlstad lopend overbruggen. Vertrek: do. 4 mei.

RL-AGENDA

01-02 Lezing: drs. P. Calje: "Hoofdlijnen uit de geschiedenis van de relatie Europa-Derde Wereld", 13.30 uur, zaal 1001 TS53 01-02 Lezing: Silvia Evers, Andre Ament, RL, "Economische evaluatie in de Geestelijke Gezondheidszorg", 16.30 uur vergaderzaal no.3, nivo 1. Info. 877440	10-02 Promotie ir. A.M.M. Muijtjens, 16.00 uur 15-02 prof.dr. C. Flinterman: "Mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking", 13.30 uur, zaal 1001 TS53 15-02 Lezing: prof.dr. A.M.H. van Leeuwen, DPD Maastricht; "De psychiater in het strafrecht; een wolf in medische schaapskieren?"	16.30 uur, vergaderzaal no.3, nivo 1 AZMaastricht. Info: Y. Stevens 877440 16-02 Promotie S.J. Nienhuis, 16.00 uur 21-02 Afscheidsrede prof.dr.mr. H.W.A. Sanders, 17.00 uur 22-02 Lezing drs. J. van Bergen: "Primary Health Care: Science or Fiction? Mogelijkheden en grenzen van PHC", 13.30 uur, zaal 1001 TS53

wo. 10 mei. Kosten: slechts f 300,- voor studenten, f 347,50 voor medewerkers. Sportkaart verplicht. Meer info bel Nico 637768 of Marco 255220.

Sportkaarten halve prijs!

Vanaf 1 febr. '95 zijn alle sportkaarten/zwembadabonnementen bij buro LV&S verkrijgbaar voor de helft vd prijs (geldig t/m juni '95). Voor meer info bel 883132.

Weerbaarheidskursus

Wo. 8 mrt. start een cursus weerbaarheid olv Th. Besjes. Cursusduur: 6 lessen. Tijd: 19.30-22.00 u. Plaats: gymzaal Pres. Rooseveltlaan 101. Kosten: f 25,-. Sportkaart verplicht.

Agenda Dutch Mountains

Met Dutch Mountains schaatsen? Dat kan: bel Alex van Gans tel 614921 voor meer informatie.

Agenda MSHV de Eentjes

Trainingstijden: di. 16.00-17.30 u. do. 17.30-19.00 u. Kom vrijblijvend kijken en meedoen. 28-29 jan. internationaal studentenhandbaltoernooi in sporth. Randwijck. De moeite waard om eens te komen kijken.

Agenda MSRV Saurus

Lenteleden; vorm een team, zoek een coach en schrijf je in. Kijk in de Doidruk wanneer je materiaalaavond hebt. 15 febr. schaatsen in Geleen. 7 mrt. kom luisteren naar de Rijkspolitie te water. Alleen op do. avond introducties mogelijk.

STUDIUM GENERALE

PLACEBO

De derde lezing gaat over placebo en conditionering. Gehouden door prof. dr. P. Eelen, hoogleraar psychologie, KU Leuven. Ons Westers denken is sterk beïnvloed door de dualistische visie van Descartes, met een strikte scheiding tussen lichaam en geest. Hoewel deze opvatting gunstige gevolgen heeft gehad voor de ontwikkeling in kennis over ons lichaam, heeft ze ook gezorgd voor conceptuele verwarring. Deze vinden we o.a. terug in de problematiek rond placebo-effecten. 31 jan. 20.00u., Collegezaal Nieuwenhof Zwingerput 4, toegang: gratis.

VOOR HET VOETLICHT: Pleidooi

Theo de Roos in gesprek met makers van de tv-serie Pleidooi. 'Pleidooi', dat zich afspeelt in een jong advocatenkantoor, is gebaseerd op ware feiten. In deze aflevering staan een aantal mensen centraal die betrokken zijn bij deze serie: acteur P. Blok, tekstschrijver M. Goos en juridisch adviseur N. Meijering. 1 feb., 20.00 u., Toneelacademie Lenculenstr. 31-33, toegang: studenten gratis/overigen f7,50.

OVER DE GRENZEN VAN DE SEKSEN

De tweede lezing heeft als titel 'Naar een veelseksige seksualiteit' en wordt gehouden door dr. G. Hekma, docent cultuursociologie, Un. van Amsterdam. Er treedt een differentiatie op van sekseposities, van de vrouwelijke vrouw tot de superman, die iedereen ongeacht sekse kan innemen. Deze overgang naar een breed spectrum aan seksekansen verandert ook het seksuele veld. 2 febr. 20.00u., Aula Tongersestr. 53, toegang: gratis

CURSUSSEN

Het Kumulus start weer met nieuwe cursussen. tekenen, schilderen, aquarelleren, boetseren en fotografie voor studenten. Deze cursussen vinden plaats aan het einde van de middag of in de avonduren, duren twee en een half uur, bestaan uit tien lessen, kosten f135,-. Medewerkers en niet-studenten kunnen ook deelnemen voor f165,-. Bel voor inschrijving en meer info het Kumulus: 043-251951. SG organiseert weer een cursus kijken naar toneel vanaf 6 maart. 5 Toneelstukken worden n.a.v. de tekst voorbesproken en bezocht in het Theater a.h. Vrijthof. Kosten: studenten f85,-/medew. f125,-. Meer info en de exacte data, SG: 043-883541.

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel zoekt op korte termijn studenten voor de volgende onderzoeken:
- Analyse werkgelegenheidsrapporten Vliegvelde Beek (Algemene Econ.).
- Marketing-onderzoek voor de UIT-krant VVV (Bedrijfsconomie).
Voor bovenstaande onderzoeken is betaling mogelijk.
Dok zijn er nog enkele interessante onderzoeken op het gebied van vrouwenstudies vacant (Econ./GW).
De onderzoeken kunnen als onderwijsverplichting gelden: jaarwerkstuk, opstel, paper (eind)scriptie. Begeleiding vanuit de faculteiten is toegestaan. Meer info: Wetenschapswinkel, Looiersgracht 14, tel.: 883120

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES

REGEE
Tel. 043-883465 (11.30-12.30 ma-vr en 19.00-21.00 di).
Bude Tweebergenpoort 2 / k.3002.
27 jan: Discussie avond 18.30, locatie Nieuwenhof.
30 jan: ALV 18.30, locatie Nieuwenhof.
31 jan: International drink in Satyricon.
ICHTUS
26 jan: infomiddag geestelijke gezondheidszorg, info bij Gerthe (16746).
1 feb: 18.00u mensa, opgave en info bij Coby (255741).
INTEGRAND
om je kosteloos inschrijven en doe kostbare werkervaring op middels een integrand-werkopdracht. Integrand, voor een werkopdracht op niveau voor alle studierichtingen; ook voor gezondheidswetenschappen! Voor info en inschrijfformulier: Integrand, Oude Tweebergenpoort 2, ma t/m vr 9.00-12.30 en 13.30-17.00u of bel 883397.
KOKO
26 jan: Pré-carnavalsavond.
27 jan: Broodje-toets Rechten.
1 feb: IT-feest.
MST Projectmanagement
POSTUURSVACATURE MST PROJECTMANAGEMENT
MST projectmanagement is op zoek naar nieuwe bestuursleden. MST is een stichting die bemiddelt tussen economiestudenten van de RL en het midden- en Kleinbedrijf, inzake onderzoeksprojecten. Als bestuurslid heb je enerzijds te maken met allerlei bedrijven, waar projecten voor worden uitgevoerd of die functioneren als intermediair. Ook moet je studenten voor die projecten zien te werven. De bestuursfuncties die vrij zijn: de functie van penningmeester en de functie van acquisiteur. Ben jij

enthousiast en bereid je in te zetten voor een organisatie als MST, kom dan naar de info-avond op di. 31 jan., Abtstr., k.1019 vanaf 20.00 uur. Ook info, k.0004, Abtstr. 13.30 tot 16.30u.

NSEM

Stud.vakbond NSEM behartigt de belangen van alle studenten in M'tricht, zowel op universitair als op landelijk nivo. Je kunt ons altijd bellen met vragen, opmerkingen en klachten over je studie, studiefinanciering, huur van je kamer, enz. NSEM is onderdeel van de Land. Stud.vakbond en hebben de nodige contacten in de rest van Nederland. Spreek je naam, tel.nr. en datum op ons antwoordapparaat in en wij bellen je z.s.m. terug! Elke woe. zijn wij van 20.00-22.00 te bereiken: Stud.vakbond NSEM, Oude Tweebergerpoort 2, k.2.003, tel. 883142. 1 febr., 20.00 ALV in café Brandenburg.

SIB

- 26 jan: Dropping. Opgeven verplicht: Mariëlle (043-210061). 19.30u, Haspengauw 31C (start- en eindpunt).
- 31 jan: Walking Diner. Werkgr. Intern.Koken zorgt voor het eten. Start op het Vrijthof bij de klok, 18.00u. Opgeven en betalen (f7,50), Ger (043-435279).
- 31 jan: Intern. Drink. Vanaf 21.00 uur, Satyricon.
- 2 febr: Tibetaans Boeddhisme, Gezondheid en Ziekte. Een lezing die je niet mag missen. 19.30 uur, Statenzaal, Bouillonstr.3.
- 2 febr: Decadente Party, een spetterend feest. Kom decadent uitgedost en neem huisgenoten en vrienden mee. Vanaf 22.00u, Orcus, SIB-leden, gratis.
Meer info over de SIB, 043-883469.

TAFELSTRAAT 13

- 30 jan: 20.00u. Groep Spiritualiteit.
- 31 jan: 18.00u. Koorrepetitie; 20.00u. Filosofiegroep Rorty; 20.00u. Encountergroep over 'Ziek zijn'
- 1 feb: 15.00u. Liturgiegroep; 17.00u. Meditatie-groep; 20.00u. Groep Homosexualiteit; 20.00u. Toneelrepetitie.
- 2 feb: 18.00u. Tafelen; opgeven voor 12.30 u.; 20.00 Lezing van Lama Karta uit Huy(B) over "Geest van gezondheid", Statenzaal, Bouillonstr.

CULTUURWETENSCHAPPEN

Openingstijden Onderwijsbalie

maandag: 15.15 - 15.45 uur;
dinsdag: 10.45 - 11.15 uur;
donderdag: 13.00 - 13.30 uur;

Schrijfpoddrachten jaar 1 en 2

De 1e schrijfpoddracht voor jaar 1 en de schrijfpoddracht voor jaar 2 zijn vanaf maandag 23 januari te verkrijgen bij de Onderwijsbalie. De schrijfpoddrachten moeten worden ingeleverd op: 06 maart voor jaar 1 en 08 mei voor jaar 2.

Inroostering

Verzoek tot voorkeursinroostering voor de 5e blokperiode dient uiterlijk 20 februari 1995 schriftelijk gemeld te zijn bij Bureau Onderwijs (voor voorwaarden zie studiegids/wegwijzer).

Inschrijven jaar 1 of 2

Studenten die een blok/practicum uit jaar 1 of 2 moeten inhalen in de 5e blokperiode kunnen zich inschrijven een inschrijfformulier tot uiterlijk 20 februari 1995. Inschrijfformulieren zijn verkrijgbaar bij de Onderwijsbalie.

Kunstrapticum Beeldende Kunst 1.4

Voor het kunstrapticum Beeldende Kunst moet worden aangeschaft: 'Klee' door Denys Chevalier, Bonfini Press 1979 (Engelse tekst).

Dit boek over de schilder Paul Klee (1879-1940) is voor fl. 16,90 te koop bij boekhandel De Slegte, Grote Staat 53. De illustraties dienen als onderwerp voor opdrachten tijdens het practicum.

Style Sheet

Vanaf maandag 19 december is de Style Sheet beschikbaar. Voor studenten is de Style Sheet vanaf die datum verkrijgbaar bij de Onderwijsbalie à fl. 1,-.

Agenda CWSv-Orakel

Openingstijden Orakelkamer:
ma. t/m do.: 13.00 - 14.00 uur
ma. t/m do. reductiebureau geopend: 13.00 - 14.00 uur

Mededelingen CWSv-Orakel

Op 31 januari is er weer Kroegavond in Falstaff, aanvang 21.00 uur. Komt allen!!
Op 01 en 02 februari organiseert Orakel een symposium met de titel "De waarheid in de documentaire". In 2 middagen zullen een aantal Marshallplan-films en recent werk vertoond worden in het filmtheater Lumiere. Kaarten zijn verkrijgbaar op de Orakelkamer. Prijs per dagkaart: fl. 5,-

ECONOMIE

Personeelsmanagement 5018K

Zoals in het blokboek vermeld is het verplicht om zich in te schrijven voor een presentatie. Dit dient te geschieden voor het einde van de blokopening, op de formulieren die bij kamer 2.065 hangen. Na deze termijn worden nog vacante bijeenkomsten verdeeld door de tutor.

Human Resource Management 5018K

Students are required to subscribe to presentations. Subscription forms are located near room 2065. Subscription term closes after course opening on January 30. Hereafter, students will be assigned to meetings.

Bericht voor studenten die in het afgelopen jaar Kennistoets 2.3 Marketing niet hebben gehaald

In vergelijking tot het vorig academisch jaar is de literatuur voor het blok 2.3 Marketing op een aantal punten gewijzigd. Studenten die de toets vorig jaar niet hebben gehaald, dienen, voor zover zij zich niet opnieuw voor het blok hebben ingeschreven, de nieuwe literatuur op eigen gelegenheid bij te werken. De belangrijkste wijzigingen in de literatuur voor de toets bestaan uit:

- Kotler P. (1994), *Marketing Management*, 8th ed, Prentice Hall (nu het handboek)
- Literatuurklapper (aantal nieuwe artikelen)
- Nieuw in het blok en ook in de toets:
- Day, G.S.(1990), *Market Driven Strategy*, Free Press, H. 1-6, 14;
- Churchill, G.D. (1992), *Basic Marketing Research*, Dryden Press, H. 3, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 22 (i.p.v. Weiers); en
- enkele losse hoofdstukken uit andere boeken
- Drs W. Kloosterboer, blokcoördinator

Scriptie/stages

Studenten die willen beginnen met een stage of een scriptie zijn verplicht de stage- of de scriptie-wijzer door te nemen. Deze is te verkrijgen bij het Reductiebureau Economie. Voordat ze beginnen met stage of scriptie nemen zij contact op met een stage/scriptie-coördinator, en wel op de volgende manier:
- Sectie Organisatie/Financiering/Marketing
Lever onderstaande gegevens in bij het postvakje van de coördinator en maakt een afspraak met de coördinator rechtstreeks of via het secretariaat.
Stage: beschrijving bedrijf, opdracht en een lijst van de gevolgd vakken.
Scriptie: scriptie opzet en lijst van gevolgde vakken. Maak vervolgens een afspraak met de coördinator.
- Sectie Berichtgeving: Vul een formulier in op het secretariaat kamer 2.029, TS53
- Vakgroep Kwantitatieve Economie: rechtstreeks contact opnemen met de coördinator
- Sectie informatiekunde: rechtstreeks contact opnemen met de coördinator
- Vakgroep Algemene Economie: rechtstreeks contact opnemen met een begeleider of met de coördinator.
De namen van de coördinatoren staan in de stage- of scriptiewijzer.

Adresgegevens doctoraalstudenten Economie/Econometrie

Van de economische studentenvereniging van RUG is een verzoek bij het Bureau Onderwijs binnengekomen om, in verband met toezending van het Economische Magazine, N.A.W.-gegevens van doctoraalstudenten Economie en Econometrie vrij te geven. Mocht u bezwaar hebben tegen het vrijgeven van uw gegevens, dan dient u dit uiterlijk 4 februari a.s. schriftelijk aan Bureau Onderwijs, via gele brievenbus bij kamer 0008, door te geven. In dat geval zullen uw NAW-gegevens niet worden afgegeven.

Bericht Examencommissie voor alle IM-studenten (herhaalbericht)

Ter verduidelijking van artikel 30 lid 3 sub h van het examenreglement Economie 1994/1995 deelt de Examencommissie het volgende mee. Voor de taaltraining na blokperiode 4 wordt alleen vrijstelling verleend indien een student minimaal 22 studiepunten aan een niet-Nederlands-talige universiteit heeft gestudeerd. Voor de taaltraining na blokperiode 2 wordt onder geen enkele voorwaarde vrijstelling verleend.

Studeren/stage in het buitenland (herhaalbericht)

Aanvragen voor financiële ondersteuning (STIR/SWOL PROGRAMMA) voor studie of stage in het buitenland (buiten het Erasmusprogramma) dienen vóór 1 februari 1995 te worden ingediend bij: Bureau Internationalisering, Kamer 3.030, Bureau Onderwijs Faculteit der Economische Wetenschappen. Op bovenstaand adres zijn de aanvraagformulieren voor het STIR/SWOL programma verkrijgbaar.

AIESEC

AIESEC is op de Verenigde Naties na de grootste internationale non-profit organisatie, voor en door studenten economie en aanverwante wetenschappen. De activiteiten die samenhangen met het congres "Around the World in Three Days" zijn inmiddels afgerond. Dit betekent dat er weer tijd is voor een nieuw project. Een aantal mensen is alweer druk bezig een mooi programma neer te zetten. Ook deze AIESEC-activiteit zal niet aan je ontgaan! Naast het project organiseert AIESEC-Maastricht gedurende de komende maanden nog de volgende activiteiten, want ook in 1995 kun je op AIESEC rekenen.
Training 2000: dinsdag 7 en woensdag 8 maart
CarrièrewEEK: maandag 24 t/m donderdag 27 april.

EFM

EFM Algemeen

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging die haar doel kent in het behartigen van de belangen van de Economie-, Econometrie- en Internationale Bedrijfskundestudenten in de ruimste zin des woords.
Bij de receptie TS53 staat een groene brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren e.d. bestemd voor EFM (Alfa, Imperator, MMA, COMAX, SIGMA, AEquilibrium, EFM Studieprojecten, EFM Special Projects, Eloquent en Hoofdbestuur).
SIGMA, AEquilibrium, Vectum: kamer 1.002 - telnr. 883790
EFM Studieprojecten, EFM Special Projects: kamer 0.002 - telnr. nog onbekend.
MMA, COMAX: kamer 1.004 - telnr. 883779
Alfa, Imperator: kamer 1.006 - telnr. 883788
Eloquent: kamer 0.007 - telnr. 883777
Hoofdbestuur en IAD zijn verhuisd: kamer 2.013 - telnr. 883940
Kantooruren EFM Hoofdbestuur iedere werkdag van 10.00-11.00
Kantooruren COMAX iedere werkdag van 10.00-11.00
Kantooruren MMA iedere werkdag van 11.00-12.00
Kantooruren SIGMA ma-do van 13.00-14.00
Kantooruren AEquilibrium woensdag van 10.00-11.00
Kantooruren Imperator woensdag van 10.00-12.00

EFM-Displays

Voor informatie over EFM-activiteiten zie de EFM-display op de Abtstraat 4. Deze display staat boordevol informatie over: lezingen, bedrijfsbezoeken, workshops en andere activiteiten van EFM en al haar aangesloten verenigingen. Verder liggen er inschrijfformulieren voor allerhande business courses en brochures over loopbaanperspectieven bij diverse bedrijven. Er staat een tweede EFM-display op TS53 (tegenover de mensa bij de lichtkrant)
inschrijfformulieren voor Business Courses/ Workshops
* Voorronde Nationale Marketing Associatiedag bij Philips (zie ook MMA)
* De economische spelen van Efact; inschrijven voor 1 februari

* folder ir. C. Wit fonds "Werpt uw scriptie een nieuw licht op de logistiek.....?"

EFM Special Projects

EFM heeft een nieuw fenomeen opgestart: de Special Projects. Onder deze noemer zal er in het begin van het volgende academische jaar een groot congres worden georganiseerd. Geïnteresseerd? Neem contact op met: Marcel Dévény, EFM Hoofdbestuur. Telnr. 883940, kamer 2.013, Abtstraat 4.

Studieproject Buitenland

Studieproject Buitenland is op zoek naar enthousiaste deelnemers. Bij voorkeur ouderejaars economiestudenten. Belangstellenden wordt verzocht te solliciteren voor 7 februari. Vermeld: motivatie, CV, afstudeer-richting en behaalde vakken. De brief richten aan Mw. Arntz, postbus 690, 6200 AR te Maastricht o.v.v. Studieproject-sollicitatie.

Business Challenge Ondernemingsplancompetitie

Dit jaar zal voor de eerste keer de Business Challenge Ondernemingsplan-competitie georganiseerd worden. Dit is een initiatief van de samenwerkende economische en bedrijfskundige faculteitsverenigingen. Deze competitie bied je mogelijkheid om in de praktijk een ondernemingsplan te schrijven, waarin alle aspecten van de bedrijfsvoering tegelijkertijd aan bod komen. Voor meer informatie en inschrijfformulieren kun je terecht bij de EFM; kijk in de Abtstraat even bij de display op de tweede verdieping of loop even binnen op kamer 2.013.

EFM-Agenda

- Alfa**
23 februari: blokfeest 1.3 EFM-Alfa Carnaval-thema
- AEquilibrium**
30 januari: bezoek aan Docksider
- 1 februari: maandelijke borrel
- 8 februari: spelletjes-avond
- COMAX**
26 januari: ALV
- Eloquent**
7 maart: deadline Eloquent
- SIGMA**
31 januari: ALV met lezing over opties
14 februari: SIGMA-ALV
21 februari: SIGMA-ALV
- MMA**
31 januari Voorronde Nationale Marketing Associatie-dag. De voorronde van de nationale case-competitie bij Philips. Interuniversitair Marketing Magazine Mark it biedt redactieplaatsen aan. Informatie: MMA 043-883779, Willem Wijnen 043-619402.
- Imperator**
9 februari: NATO/ Awacks excursie
15 februari: seminar "Wasted money? Contribution of public and private organizations of developing countries"
- WASO**
30 januari: WASO maandag 19.30h kamer 0.006 TS53
13 februari: WASO maandag 19.30h kamer 0.006 TS53

GENEESKUNDE

Video 20-jarig bestaan
De compilatievideo van het 20-jarig bestaan is verkrijgbaar bij het bureau PR & Voorlichting (kamer 3.326). Afschafprijs f 25,-!

Informatiebalie + bureau onderwijs dicht

In de ondervrijvrije week van Carnaval (27/2-4/3) is zowel de informatiebalie (kamer 1.150a) als het Bureau Onderwijs (niveau 3) niet voor studenten bereikbaar.

Studentensprekuren studentenfractie Geneeskunde (SFG)

Elke eerste woensdag van de maand van 12-14 uur in kamer 1.155. Heb je vragen of problemen of voorstellen op het gebied van onderwijs, examens, studiebegeleiding etc? De SFG zal de problemen inventariseren en in overleg treden met de desbetreffende commissies/personen. Kom 1 februari naar kamer 1.155!

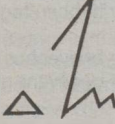
(alleen voor studenten)

10 gulden per lens en 8 flessen Lenticon-S GRATIS!

Dat kan alleen bij de LensClub. Stuur uw brilvoorschrift op. Dan ontvangt u voor 30 gulden twee Lenticon 73 zachte lenzen en een starterkit. Vervolgens betaalt u via giroincasso 29,50 per maand. (Of 85,- per kwartaal, 165,- per half jaar of 325,- per jaar). Wil je toch uw ogen laten meten? Ga dan naar een OPTIEK zaak. Een meting kost slechts 10 gulden. U kunt daar ook om de 6 weken GRATIS een fles Lenticon-S afhalen op vertoon van de LensClub-pas. In totaal 8 flessen. Ook kunt u altijd lenzen (voor reserve, vakantie, of bij verlies, beschadiging etc.) kopen voor slechts 10 gulden per lens! (Max. 24 per jaar). Lenticon 73 zijn de beste zuurstof doorlatende zachte lenzen met een hoogwatergehalte van 73%. U kunt ze gemakkelijk een half jaar dragen. Dag en nacht dragen kan ook, maar dan moet u snel vervangen. Kies daarom voor de meest flexibele vorm van contactlens dragen. Wordt meteen lid van de Lensclub. Informatie krijgt u snel als u belt of schrijft naar:

LensClub

Antwoordnr. 60545, 3060 WB Rotterdam
TOPTIEK, Markt 28, Maastricht, tel. 043 - 21 7085

Instituut voor Humane Psychofarmacologie
Institute for Human Psychopharmacology
Het Instituut voor Humane Psychofarmacologie zoekt:

GEZONDE MANNEN EN VROUWEN
(niet-rokers, leeftijd 18-35 jaar)
voor deelname aan een
GENEESMIDDELENONDERZOEK

Voor een onderzoek naar de invloed van **anti-epileptica** (middelen tegen epilepsie) op geheugen en leervermogen worden vrijwilligers gevraagd. De twee te onderzoeken geneesmiddelen worden reeds veelvuldig aan patiënten voorgeschreven. De invloed van deze middelen zal worden gemeten m.b.v. een aantal computergestuurde geheugen-, en alertheids testen en wordt vergeleken met een niet-werkzaam middel (placebo).

Van vrijwilligers wordt verwacht dat ze gedurende **één periode van 15 dagen** een geneesmiddel slikken. Iedere deelnemer wordt op grond van toeval in één van drie groepen ingedeeld: twee groepen krijgen elk een verschillend anti-epilepticum en één groep krijgt placebo.

Na training van de testen (3x 2 uur) worden deelnemers op 4 halve dagen getest: één keer voordat men met de medicatie is begonnen en op 3 opeenvolgende ochtenden (wo., do. en en vr.) tijdens de medicatieperiode. Alle deelnemers worden vooraf en na afloop uitgebreid medisch gekeurd door de arts van het IHP.

Het onderzoek is reeds van start gegaan. Er worden echter nog enkele vrijwilligers gezocht voor deelname in de periode **begin maart tot half mei**.

Vergoeding voor volledige deelname: f 700,-.

Voor informatie en aanmelding kunt u bellen naar: Drs Annemiek Vermeeren, Instituut voor Humane Psychofarmacologie (IHP), Abtstraat 2^a, 6211 LS Maastricht, 043-883099 (b.g.g. 883305)

De beste garantie voor je rijbewijs

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Proefexamens
- f 42,50 voor 60 min.

telefoon: 043 - 613798
autotel.: 06 - 52936738

MAASTRICHT, gunstig gelegen t.o.v. scholen, winkels en Vrijthof. Ruime 2/1 kapwoning, volledig geïsoleerd, woonkamer met par- ket, gesl. keuken met inb. app., kelder, 1e verd. 4 slaapkamers, douche, 2e verdieping ruime slaapkamer, veel bergruimte. Garage, tuin (Z), kavelgrootte ca. 370 m2. F350.000,- k.k. tel.nr. 043-437053 (na 20.00 h.)

VOETTOCHT NAAR ROME?

JAMMER DAN MOET U NIET BIJ ONS ZIJN

Begint uw reis op Beek, Zaventem, Düsseldorf of Schiphol? Dan bent u bij de Vliegwinkel wel op het beste adres. Of het nu gaat om een vliegticket of een complete vliegvakantie. De medewerkers van de Vliegwinkel kennen alle alternatieven, prijzen, routes en (on)mogelijkheden. Ons hoofdkantoor verzorgt overigens reserveringen en vliegtickets voor meer dan 600 reisburo's in heel Nederland.

Niet voor niets boekt u de beste vliegreizen bij de Vliegwinkel.

Vliegwinkel

DE WERELDZAAK VOOR REIZEN

DE VliegWINKEL, KESSELSKADE 59, MAASTRICHT (SCHUIN T.O. ST. SERVAASBRUG, NABIJ HOEK JODENSTRAAT), TEL. 043 - 26 11 00.

De buitenlandstage voor academici.

ABN AMRO heeft ook in 1995 voor studenten stageplaatsen, verspreid over het wereldwijde netwerk van de bank.

Om voor een stageplaats aanmerking te komen, gelden de volgende eisen: je zit in het laatste jaar van een universitaire studie, je beschikt over aantoonbare financieel-economische belangstelling en je bent niet ouder dan 26 jaar.

Als je een internationale stageplaats als *de* uitdaging ziet, dan kun je vanaf 23 januari tot en met 3 februari 1995 een aanmeldingsformulier aanvragen via telefoonnummer 020 - 629 81 00.

De formulieren dienen uiterlijk 15 februari 1995 te worden geretourneerd.

ABN AMRO De bank

MFV De C orga Dit c 25 je 21 f De le Act di 2 wo 2 do 2 16.0 Maas di 21 Meer of op Verti Op vr vertre Dit is MIC l Er wo 96 H dan is Marlie Prijs De St wede onder onder ling vi onder de aai verric van f 2 in het prijsui leder c uitgen Stichti postbu De on sturd Hallo (Heb je studen karakte verenig praktijk student interess artikele ideeën: Kom er of 8814 postvak ziens! Openin De bali AGORA worden Bureau verzoek OPROE De vertr functie het facc Een van af wege benoem 1 septe beschikt student- telijke re den aan faculteit: kamer 1. Voortga Vrijdag 2 eezondh end ger zich tot 1 kamer 1. Spreeku met dage statistiek jenoemd vrijdag va strein va ndens he sursusse anaf 20 egeven. max. 10 f pdrachte eskundic sursus St in de peri dagen wo

MFV REFLEX

De Commissie Complementaire Geneeskunde van Reflex organiseert een lezingcyclus over kanker en pijnbestrijding. Dit onderwerp zal vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden. 25 januari: Dr. Schram, moermantherapeut. 21 februari: Dr. De Steur, anthroposofisch arts. De lezingen beginnen om 19.30, Uns 50, 0406. De toegang is gratis.

Activiteiten-agenda M.F.V. Reflex

di 24-1 Film in de Blauwe Zaal 16.00 en 19.00 uur
wo 25-1 Lezing uit cyclus over kanker
do 26-1 Klinische Lezing 'Organtransplantatie' door drs. R. de Wit 16.00-18.00 uur AZM nivo 1 1H2012 met: patiënt die als eerste in Maastricht een transplantatie onderging
di 21-1 Lezing uit cyclus over kanker
Meer informatie: in de Reflexkamer 1.153A UNS 50 (043-881181) of op de posters

Vertrek MIC bus op 27 januari

Op vrijdag 27 januari zal de bus naar het MIC in Groningen om 5.30 uur vertrekken. Hij zal aan de ACHTERKANT van het station staan wachten. Dit is dus aan de kant van de Meerssenerweg. Hopelijk allemaal tot dan!

MIC bestuur 95-96

Er worden nog nieuwe bestuursleden gezocht voor het MIC bestuur 95-96. Heb je zin om eens in de organisatie te zitten van een landelijk congres dan is dit echt iets voor jou! Voor verdere informatie kun je altijd even Marlies (tel.257075) bellen.

Prijzen Stichting Hippocrates Studiefonds 1995

De Stichting Hippocrates Studiefonds maakt bekend dat zij in 1995 wederom enkele prijzen zal toekennen voor medische wetenschappelijk onderzoek, verricht door studenten geneeskunde voor wetenschappelijk onderzoek dat verricht moeten hebben voor hun artsexamen. Beoordeling vindt plaats op basis van een schriftelijk verslag over het verrichte onderzoek. Het College van Regenten let o.a. op de vorm van het verslag, de aard van de methoden die zijn toegepast en de kwaliteit van het verrichte werk. De prijzen bestaan uit een oorkonde en een geldbedrag van f 2.000. De prijswinnaars worden bekend gemaakt door mededeling in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde en zij mogen tijdens de prijsuitreiking in september een korte voordracht houden over hun werk. Ieder die meent voor een prijs in aanmerking te komen, wordt hierbij uitgenodigd een formulier aan te vragen bij het secretariaat van de Stichting, p/a CHGO, gebouw 50a, Academisch Ziekenhuis Leiden, postbus 9600, 2300 RC Leiden. Tel. 071-268004, fax 071-210293. De onderzoeksverslagen dienen in drievoud voor 1 maart 1995 opgestuurd te worden, tesamen met het ingevulde formulier.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN**Hallo Gezondheidswetenschappers,**

Heb je het al gehoord? Er komt een nieuw nieuwsblad voor GW-studenten gemaakt door GW-studenten. Het blad zal een informatief karakter krijgen. De inhoud van het blad zal zich o.a. richten op het verenigingsnieuws, de vakgroepen, universiteitspolitiek, Gw-ers in de praktijk en nieuwe ontwikkelingen. Op dit moment zijn een aantal studenten bezig met het opzetten van dit nieuwsblad. Heb jij zin en interesse om mee te helpen? Om bijvoorbeeld interviews te houden, artikelen te schrijven of sponsors te benaderen? Of heb je zelf nog goede ideeën? Kom erbij en werk mee aan je eigen nieuwsblad! Bel voor info: 881170 of 881445, of leg een briefje met je naam en telefoonnummer in het postvak van Judith GW92183, dan nemen we contact met je op. Tot ziens!

Openingstijden Bureau Onderwijs FdGW

De balie van Bureau Onderwijs is open van 10.00-11.00 uur (tevens AGORA-reductiebureau) en van 15.30-16.00 uur. Alleen in de ochtend worden boeken verstrekt die betaald moeten worden. Het spreekuur van Bureau Onderwijs is van 10.00-11.00 uur en van 15.00-16.00 uur. Wij verzoeken jullie vriendelijk doch dringend aan deze tijden te houden.

OPROEP VOOR STUDENT-ADVISEUR FACULTEITSBESTUUR

De vertrouwenscommissie van de FdGW roept kandidaten op voor de functie van student-adviseur in het faculteitsbestuur. Overeenkomstig het faculteitsreglement telt het Faculteitsbestuur 2 student-adviseurs. Een van de huidige student-adviseurs treedt per 1 maart 1995 tussentijds af wegens verblijf in het buitenland voor het afstudeerproject. De benoeming van de nieuwe student-adviseur geldt in eerste instantie tot 1 september 1995. Kandidaten moeten in principe bereid zijn zich beschikbaar te stellen voor een vervolgtermijn. De vergoeding voor het student-adviseurschap is overeenkomstig de vigerende regeling. Schriftelijke reacties dienen uiterlijk vrijdag 3 februari a.s. te worden ingezonden aan de secretaris van de vertrouwenscommissie, dhr. J. Wintgens, Faculteitsbureau FdGW, UNS50. Inlichtingen bij J. Wintgens, UNS50, kamer 1.246, telefoon 1440.

Voortgangstoets FdGW

Vrijdag 24 februari a.s. wordt de voortgangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Locatie wordt nog nader bekend gemaakt. Studenten die een extra VGT (moeten) maken kunnen zich tot 17 februari 1995 inschrijven tijdens het spreekuur bij R. Devue, kamer 1.235.

Spreekuur Methodologie en Statistiek

Het dagelijks spreekuur van de programmaleider Methodologie en Statistiek: dr. Tj. Imbos is met ingang van 1 januari 1995 gewijzigd. Vanaf genoemd tijdstip wordt het spreekuur gehouden op donderdag en vrijdag van 13.00 - 14.00 uur. Alle vragen, ook telefonische, op het terrein van het methodologie en statistiekonderwijs kunnen uitsluitend tijdens het spreekuur worden afgehandeld.

Kursussen klinische epidemiologie

Vanaf 20 maart worden 4 McMaster cursussen Klinische Epidemiologie gegeven. Er zullen wekelijkse sessies van 3 uur zijn waarin de deelnemers (max. 10 per cursus) na gedegen studie vooraf (leeswerk en uitvoeren van opdrachten) als groep samenkomen en onder leiding van een inhoudsdeskundige tutor over de stof discussieren en de opdrachten bespreken.

Kursus Solliciteren

In de periode maart/april 1995 zal er een sollicitatietraining van twee dagen worden georganiseerd voor ouderejaars studenten Gezondheids-

wetenschappen. De volgende onderdelen komen in de training aan bod: a. loopbaanplanning: wat voor soort werk wil ik? b. zoeken van een advertentie en het maken van een advertentie-analyse, c. opstellen van een curriculum vitae en een sollicitatiebrief, d. oefenen van een sollicitatiegesprek met een gastdocent Richtlijnen en achtergrondinformatie met betrekking tot deze vier onderdelen staan beschreven in het boek 'Arbeidsmarktorientatie en Solliciteren' (1992) van M. Schreurs en J. Hommes. Aanmelding door middel van een inschrijfformulier, verkrijgbaar bij het secretariaat van het Vaardigheidsonderwijs GW, kamer 5.403. Inschrijven vóór 1 februari a.s. De kosten voor deze training bedragen fl. 40,00, dit is inclusief het boek van Schreurs en Hommes.

Het rapport "Kiezen en delen" van de commissie Dunning krijgt opnieuw politieke aandacht. Wat is noodzakelijke zorg en hoe ziet het toekomstige verzekeringspakket eruit, zijn pregnante zaken die in deze kabinetsperiode aan de orde komen. Medische studenten kunnen per briefkaart het rapport kosteloos opvragen bij Dr. J.H. Mulder, Ministerie van Volksgezondheid, Directie DGVgz-AIV, BCB-311, Postbus 3008, 2280 MK Rijswijk.

Agora.

Belangrijke mededeling! Wegens een tekort aan actieve leden heeft AGORA in overleg met de Stichting Reductiebureau AGORA besloten met ingang van 17 januari geen spreekuur op de dinsdag meer te lopen. Deze bepaling geldt voor onbepaalde tijd. Op dinsdag kunnen dus geen boeken worden afgehaald! Dus: AGORA Reductie-Bureau openingstijden: elke dag, behalve dinsdag van 10.00 tot 11.00u bij de balie van Bureau Onderwijs FdGW. AGORA zoekt dringend een voorzitter en secretaris voor de vereniging. Ben jij iemand die bestuurlijke ervaring wilt opdoen en voor de kwaliteit van het onderwijs opkomt, kom dan eens langs tijdens het spreekuur of bel 043-881445. Een vergadering bijwonen mag ook en is geheel vrijblijvend. Heb jij commentaar over het GW-onderwijs? Vul een klachtenbriefje in (liggen bij de Balie van Bureau Onderwijs FdGW) en deponeer deze in de klachtenbus. Voor slechts fl. 15,- wordt je AGORA-lid. Let op de lichtkrant & posters voor meer informatie!!!

DYNAMIS.

Onze symposiumcommissie organiseert op donderdagmiddag 26 januari 1995 van 13.30 - 16.00 uur een symposium met als titel: 'Duursport in een nieuw trainingspak: de laatste ontwikkelingen'. 's Avonds zal het cool-down feest plaatsvinden in de Orcus. De kaartjes geven zowel toegang tot het symposium als het feest. De kosten hiervan bedragen fl. 7,50 (leden) en fl. 10,00 (niet-leden). De kaartverkoop start op 16 januari bij het trefcentrum.

Bureau Internationale Betrekkingen Faculteit der Gezondheidswetenschappen.

Spreekuur voor STIR-SWOL programma en Erasmus programma Studenten voor spreekuur op dinsdag en donderdag van 12.30 tot 14.00 gelieve zich te melden bij Annie Simon, BIB-FdGW, kamer 1.301. Student Gezondheidswetenschappen Gezocht student Gezondheidswetenschappen, liefst afstudeerrichting Beleid & Beheer die enkele maanden in de praktijk wil meelopen bij een adviesbureau in Curaçao. Nadere informatie tijdens spreekuur dinsdag en donderdag van 12.30 - 14.00 uur.

Themadag "Onderzoek onder de loep".

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de afstudeerrichting GGK, organiseert de VBGGK een themadag over het onderzoek dat verricht wordt door GGK'ers. 9 Februari, Deb 1 van 9.30 tot 16.00. Kosten: leden fl 12,50; studenten fl 17,50; overig fl 25,00 (inclusief lunch, koffie en symposiumbundel). De dag zal afgesloten worden met een borrel. Aanmelden via folder of bel Miranda: 639852. Tot dan!

Studievereniging BGK-Helix.

BGK-Helix organiseert filosofische lezing op woensdag 1 februari van 13.30 - 15.00 uur. Locatie: Debeyeplein 1, zaal 0126. Voor meer informatie zie poster. BGK-Helix organiseert lezing door CAD (Consultatiebureau Alcohol en Drugs) over de lichamelijke en sociale gevolgen van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik. Datum: Dinsdag 21 februari. Locatie: Faculteiten 2, Uns50, zaal 0468. Voor meer informatie zie poster.

"Presentatie afstudeeropdrachten studenten Milieugezondheidskunde".

Op woensdag 8 februari a.s. van 11.00 uur tot 12.30 uur presenteren vier studenten Milieugezondheidskunde hun afstudeeropdracht in de Blauwe Zaal, Uns50. Belangstellenden zijn van harte uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn. Het betreft de volgende studenten en onderwerpen: Sandra van Leusen: De milieugezondheidskundige kwaliteit van de Maas als oppervlaktewater. Luc Cools: Cadmiumproblematiek in Zuid-Limburg en de relatie met zink. Eric Helders: Biologische beschikbaarheid van zware metalen. Petra Slager: De mogelijke rol van de gemeente bij de invoering van interne milieuzorg bij bedrijven in Weert.

RECHTSGELEERDHEID**Openingstijden Onderwijsbalie BO**

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Onderwijsmateriaal

Het onderwijsmateriaal van alle jaren NR en FR is af te halen aan de onderwijsbalie.

Colleges

- 01.02.1995: college Onrechtmatig gedrag 09.00-10.30 uur Collegezaal TS53 (Th. de Roos)
- 01.02.1995: Blokopening Criminaliteit NR 10.45-12.00 uur Collegezaal TS53 (Th. de Roos)
- 01.02.1995: College Criminaliteit NR 12.15-13.15 uur Collegezaal TS53 (N. Roos, Sociale wetenschappen)
- 01.02.1995: College Belastingtheorie 13.00-15.00 uur Statenzaal Bou.3
- 01.02.1995: College Belastingrecht v. Ondernemingen 10.00-12.00 uur Statenzaal Bou.3 (A. Pleijsier, de bron onderneming in de inkomstenbel.)

- 01.02.1995: Hoorcollege Internationaal belastingrecht 15.00-17.00 uur Statenzaal Bou.3
- 08.02.1995: College Onrechtmatig gedrag 09.00-10.30 uur Collegezaal TS53 (Th. de Roos)
- 08.02.1995: College Criminaliteit NR 10.45-12.00 uur Collegezaal TS53 (P. Bal, Rechtsbescherming)
- 08.02.1995: College Criminaliteit NR 12.15-13.15 uur Collegezaal TS53 (L. Berkvens, Het wetboek van strafvordering in rechtshistorisch perspectief, deel I)
- 08.02.1995: College Belastingtheorie 14.00-16.00 uur Statenzaal Bou.3
- 08.02.1995: College Belastingrecht v. Ondernemingen 10.00-12.00 uur Statenzaal Bou.3 (A. Pleijsier, Inbreng, balans en winstbeperking)
- 08.02.1995: Hoorcollege Internationaal belastingrecht 12.00-14.00 uur Statenzaal Bou.3

Responsiecolleges eerste opstel

Op 26 januari, 09 februari en 16 maart wordt om 09.00 uur Collegezaal Nieuwenhof responsiecollege eerste opstel gegeven voor derde jaars avondstudenten. Het eerste opstelboek (handleiding en onderwerp) kan vanaf 16 januari afgehaald worden aan de balie van buro onderwijs.

Opstelonderwerpen Fiscaal recht

Vanaf maandag 19 december zijn de opstelonderwerpen Fiscaal recht (inleverdatum 27 januari 1995) voor de jaren 3 en 4 verkrijgbaar. Er is een handleiding over het schrijven van schriftelijke werkstukken in de opleiding fiscaal recht verkrijgbaar aan de onderwijsbalie.

Inleveren opstellen jaar 3 en 4 Fiscaal recht.

Op 27 januari van 14.00-16.00 uur inleveren opstellen Fiscaal recht (jaar 3 en 4).

Mededeling buro stage

Bureau stage heeft voorlopig geen spreekuur. Studenten kunnen een afspraak maken via mevrouw L. Hertog, tel. 88 30 76, zij is bereikbaar op maandag t/m woensdag van 12.30-13.30 uur. Studenten Nederlands recht die in het studiejaar 1995-1996 een stage willen volgen, worden hierbij uitgenodigd voor de voorlichtingsbijeenkomst op woensdag 15 februari 1995 om 11.00 uur in de collegezaal van de Nieuwenhof. Inschrijfformulieren zijn daarna verkrijgbaar op het bureau stage na 16 februari. Voor stages dient men zich in te schrijven voor 10 maart 1995. Studenten die in het studiejaar 1995-1996 een stage willen volgen bij de Provincie Limburg dienen zich voor 25 januari te melden bij bureau stage, tel. 883274.

BUREAU INTERNATIONALISERING

Openingstijden Bureau Internationalisering Voor Nederlandse studenten: maandag- dinsdag- en donderdagochtend van 10:15 tot 11:15 uur.

Erasmus, Tempus en Magister Iuris Communis studenten: maandag, dinsdag- en donderdagochtend van 10:15 tot 11:15 uur.

BEURZEN

- 1995-1996 Forum Fellowships, European University Institute. It offers research grants intended for scholars actively engaged in research on Citizenship.

TAALCURSUS

- Instituto Picasso, Málaga, Spanje
Taal: Spaans
Folders verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering tijdens spreekuren: ma, di, do 10.15-11.15 uur
- Casa de Espanol Xelaju, Guatemala
Vakken: Spaans en Cultural Studies
Folders verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering tijdens spreekuren: ma, di, do 10.15-11.15 uur
- Malaca Instituto, Spanje
Taal: Spaans
Brochure verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering

STIR / SWOL 1994-1995

- Studenten die in 1994-1995 een studieperiode (evt zomercursus) willen doorbrengen in het buitenland buiten het ERASMUS programma kunnen voor aanvraagformulieren en informatiesets terecht bij Erna Voncken. Aanvragen worden uitsluitend op de volgende data behandeld:
* 31 januari 1995
* 31 maart 1995
* 31 mei 1995
* 30 juni 1995 (mits subsidie overblijft)

MASTER OF LAWS (LL.M.) 1995-1996

De nieuwe brochures zijn uit van:
- Magister Iuris Communis Programme Programme: European and Comparative Law Faculteit der Rechten, RL Language: English Tuition Fee: 3500 Dutch Guilders
- Katholieke Universiteit Leuven Programme: general LL.M./focus on European Community Law Language: English Tuition Fee: 240.000 Belgian Francs
- University of Nijmegen Programme: European Business Law Language: English Tuition Fee: 11.200 Dutch Guilders
- The Chinese University of Hong Kong Programme: International Asian Studies Language: English
- Lund University, Sweden Programme: Master of European Affairs Language: English
- King's College London Programme: Postgraduate studies in Law Language: English Tuition Fee: £ 2.350 Meer informatie: Josta Mommerth
- University of Buckingham Programmes: International and Commercial Law and Socio-Legal Studies (July 1995) For more information: The University of Buckingham, MK18 1EG Buckingham
- Fordham University School of Law Programmes: Master of Laws in Banking, Corporate and Finance Law and a Master of Laws in International Business and Trade Law For more information: Graduate Program, Fordham Law School, 140 West 62nd Street, Room 429, New York, NY 10023, USA
- Katholieke Universiteit Brussel/Universiteit Saint-Louis European Association for the Teaching of Legal Theory Programme: Master's Course in Legal Theory/Mastère en Théorie du Droit 1995/1996 Deadline applications: 1 April 1995 Language: English or French Tuition Fee: approx. 450 ECU (18,000 BEF) Brochures verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering

Bulletin

- University College London Programme: M.A. in Legal and Political Theory For further details and applications write to: Dr. S. Conway, History Department, University College London, Gower Street, London WC1E 6BT

- Stockholm University Programmes: * Master Programmes in Comparative and International Law * Master Programme in European Law Deadline applications: 15 March 1995 Brochures liggen ter inzage bij Bureau Internationalisering

- University of Connecticut, School of Law Programme: Master of Laws in United States Legal Studies 1995/1996 Deadline applications: 30 May 1995 Tuition fee: \$ 15,000 Brochure ligt ter inzage bij Bureau Internationalisering

- Europa College Brugge Programme: Specialised European Studies; European General and Interdisciplinary Studies Deadline applications: 15 March 1995 Tuition fee: The amount for 1994-1995 was 7.500 ECU for nationals of a country in the European Union and 10.500 ECU for nationals of other countries Brochure ligt ter inzage bij Bureau Internationalisering

- The Chinese University of Hong Kong Programme: International Asian Studies Programme 1995-1996 Language: English

- Universität des Saarlandes, Institut für Europäisches Recht Programma: Magisterstudium der Rechte: Kernbereich des Zivilrechts sowie zwei Zusatzfächer nach Wahl Verdere informatie: Dr. Jürgen Oechsler, Institut für Europäisches Recht, Professor Dr. iur Dr. rer. publ. Michael Martinek, M.C.J. (N.Y.), Postfach 1150, Universität des Saarlandes, 66041 Saarbrücken, Tel.: 0681 - 302 - 2122

SUMMER COURSE

- The Hague Academy of International Law 1st period: 3-21 July, Private International Law 2nd period: 24-11 August, Public International Law Language: English, French Costs: 400 Dutch Guilders Meer informatie: *Costa Mommerz*

- Duke University School of Law and The Free University of Brussels (ULB) School of Law Summer Institute in Transnational Law period: 2 July - 1 August 1995 Location: Brussel Deadline applications: 10 April 1995 Brochures verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering

- University of Cambridge (UK) Summer School in English Legal Methods Period: 5 - 30 July 1995 Deadline applications: 1 June 1995 Informatie + aanmeldingsformulieren verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering

- The International Law Institute (US) Summer School in English, Orientation in the U.S. Legal System Period: 10 July

- 5 August 1995 Tuition fee: \$ 1650,- Deadline applications: 15 May 1995 Brochure ter inzage bij Bureau Internationalisering

- Malaca Instituto, Espana Summer courses Spanish language Brochure verkrijgbaar bij Bureau Internationalisering

Agenda der JFV OURANOS

JANUARI 1995: Tentamentraining; kosten voor leden 25 gulden en voor niet-leden 40 gulden. Wat houdt het in: er zullen 4 bijeenkomsten georganiseerd worden van 2 uur (incl. pauze) waarin de stof van de drie blokken nederlands recht behandeld zal worden m.b.v. oude bloktoetsen en de kennis van de oudere jaars. Max. aantal deelnemers per groep is 15 personen. Aanvang: di 3 januari '95 van 18:30 tot 20:30u. Voor meer info. bel OURANOS type-kamer of kom een langs tijdens spreekuur. 27 JANUARI '95: Blokfeest in "d'n Hiemel" (o.v.).

10 FEBRUARI '95: Bedrijvendag in Utrecht. Leden gaan voor 5 gulden!!!

PAASVAKANTIE '95: Meerdaagse excursie naar????

Gedurende het hele jaar verkopen wij de Gids voor de Rechtenstudie (Fl 10,-) en schrijfblokken met recycle-papier (Fl 3,25).

Voor informatie omtrent de activiteiten en verkoop van bovenstaande artikelen, ben je van harte welkom op de typekamer, ma/di/do/vr, tussen 12.30 en 13.30 uur. Telefonisch zijn wij ook bereikbaar op telefoonnummer: 043-883071.

FIRST Maastricht

FIRST Maastricht stelt zich ten doel de belangen van (aankomende) studenten Fiscaal recht te behartigen. Denk hierbij aan het organiseren van workshops, studiereizen, lezingen, het onderhouden van contacten met fiscale instellingen en het bedrijfsleven, het kritisch in, het oog houden van de ontwikkeling van de aan deze faculteit nog jonge studie en het organiseren van dorstlessende activiteiten.

De vereniging heeft een aantal commissies: commissie activiteiten (organiseert bovengenoemde activiteiten), commissie promotie (zorgt voor de bekendmaking), commissie facultaire politiek en commissie FIRM. Voor de commissie facultaire politiek zoeken wij nog gemotiveerde studenten.

Men kan lid worden als men staat ingeschreven als student Fiscaal recht. Eerstejaars studenten die Fiscaal recht willen gaan studeren, kunnen aspirant-lid worden. Leden van FIRST Maastricht ontvangen tevens het fiscale studenten maandblad Forfaitair dat via de stichting landelijk Overleg Fiscalisten (LOF) wordt uitgegeven.

Voor meer informatie: bel 043-883074 of 043-625512.

JURIST IN BEDRIJF

Op 22 februari 1995 organiseert JIB voor de 7e keer de Bedrijvendag voor juristen. Deze dag is in die tijd uitgegroeid tot de grootste activiteit in haar soort binnen de juridische faculteit.

Wat heeft de Bedrijvendag te bieden?

Interessante en gedetailleerde informatie over de deelnemende organisaties.

Een schat aan praktische informatie over verschillende functies binnen diverse bedrijven en instellingen tijdens de sessies, persoonlijke contacten met belangrijke functionarissen van de deelnemende ondernemingen tijdens de achteraf gehouden "banenmarkt" en last but not least, een tot in de puntjes verzorgde catering!

Gesteund door deze informatie kunnen studenten veel genuanceerder studierichtingen en specialisatiemogelijkheden bepalen zodat ze later op de arbeidsmarkt niet voor verrassingen komen te staan. Ook zal de informatie later erg nuttig zijn bij eventuele sollicitatiegesprekken.

Bouwen aan een geslaagde loopbaan begint niet na het afstuderen, maar begint nu. Schrijf je daarom zo snel mogelijk in.

JiBulletin is uit, met daarin artikelen, columns en interviews van en over juristen uit de praktijk. Zeer nuttige informatie dus voor toekomstige juristen.

Voor meer informatie kan je iedere werkdag onze infolijn bellen tussen 9 en 11 uur 's ochtends. (tel.883106)

Voor het voetlicht: woensdag 1 februari

TV-serie Pleidooi

20.00 uur
Toneelacademie
Lenculenstraat 31-33
studenten gratis / overigen f7,50

Naar een veelseksige seksualiteit?

donderdag 2 februari
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Dr. G. Hekma, Un. van Amsterdam

The Crying Game

donderdag 2 tot en met woensdag 8 februari
20.00 uur
Filmtheater Lumière
Bogaardenstraat 40b
studenten f8,00 / overigen f10,00

Placebo-effects do not exist!

dinsdag 7 februari
20.00 uur
Collegezaal Nieuwenhof
Zwingelput 4
Mw. dr. G. Kienle, Klinik für Tumorbologie, Freiburg

Voor het voetlicht: woensdag 8 februari
Charlotte von Mahlsdorf

20.00 uur
Salon Oud Gouvernement
Bouillonstraat 3
studenten gratis / overigen f7,50

Gender bending

donderdag 9 februari
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Mw. drs. A. Smelik, Un. Utrecht

Orlando

donderdag 9 tot en met woensdag 15 februari
20.30 uur
Filmtheater Lumière,
Bogaardenstraat 40b
studenten f8,00 / overigen f10,00

Open podium

vrijdag 10 februari
20.30 uur
Kumulustheater,
Herbenusstraat 89
toegang f2,50

Placebo-effecten in de reguliere en de alternatieve geneeskunde

dinsdag 14 februari
20.00 uur
Collegezaal Nieuwenhof
Zwingelput 4
J. de Jong, alternatief genezer, Heerlen
Prof. dr. S. Doorman, EU Rotterdam
Prof. dr. P. Knipschild, RU Limburg

Voor het voetlicht: woensdag 15 februari
androgynie en theater

20.00 uur
Toneelacademie
Lenculenstraat 31-33
studenten gratis / overigen f7,50

Travestie: ideaal en praktijk

donderdag 16 februari
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Dr. P. Vennix, NISSO, Utrecht

Voor zover niet is aangegeven zijn de Studium Generale-programma's gratis en vrij toegankelijk. Eventuele kaartverkoop: uitsluitend aan de zaal.

Bureau Studium Generale Postbus 616, 6200 MD Maastricht ☎ 043 883541 (Van 9.00 tot 15.30)

S
G
februari 1995

1
2
2
7
8
6
9
10
14
15
16

Klei i
mate
ruim
eens
Er is
de be
ls da
dwin
blote
Maar e
technie
magisc
relijk c
erami:
nun ku
het pro
heid te
alles wi
den om
stoken
houden
lang, oc
stiel vo
stof zit
komen
vormen
resultaa
oven ge
dan ziet
het blijf
zo goed
den.
in de Ta
miek te
pende al
Besselaa
de Rotte
Galerie D
Make B
Van de f
keramist
is bij het
technisch
De Li
AU
De dert
Maastr
fgelep
weede
ewonr
mbur
postern
roepen
wedstri
muzieki
ragmer
et onver
naten, a
lijsten of
in half u
spectie li
open hoc
et een et
um is éér
toren, ee
in stereo.
ngel
Way k
ag met
en hee
of de jury
vorig j
eit: bep
als Lou
de Velv

Klei is een van de oudste materialen. Het was en is altijd ruim voorhanden en ook nog eens gemakkelijk te bewerken. Er is bovendien geen techniek in de beeldende kunst die directer is dan deze; de kunstenaar dwingt immers de aarde met blote handen in allerlei vormen.

Maar er is meer aan de hand. Van alle technieken is het werken met klei de meest magische: de vier elementen zijn noodzakelijk om de vorm te conserveren. Echte keramisten lijken alchemisten. Zodra ze hun kunstwerk in klei af hebben, begint het proces pas echt. Om aarde duurzaamheid te verlenen, is vuur nodig. Hout, gas, alles wat brandbaar is kan gebruikt worden om dat vuur maar zo hoog mogelijk te stoken en zo lang mogelijk brandend te houden. En niet alleen 't vuur is van belang, ook de atmosfeer in de oven is essentieel voor het eindproduct: hoeveel zuurstof zit erin, welke verbrandingsstoffen komen vrij, is de oven vol gestapeld met vormen of niet. Alles is van belang voor het resultaat. En als het vuur gedoofd is, en de oven genoeg afgekoeld is om te openen, dan ziet de maker pas wat het geworden is. Het blijft spannend, ook al probeer hij nog zo goed alle factoren in de hand te houden.

In de Tafelstraat is op dit moment keramiek te zien van twee wel héél uiteenlopende alchemisten. Galerie Anny van den Besselaar exposeert keramiek van Ton van de Rotten; iets verderop in de straat in galerie Dis, stelt Cesar Bailleux keramiek en "Make Believes" tentoon.

Van de Rotten is een voorbeeld van een keramist die van begin tot einde betrokken is bij het keramisch proces. Veel van zijn technische vakkennis deed hij op in de

Exposities in galerie Anny van den Besselaar en galerie Dis

Alchemisten in de Tafelstraat

(foto Nelis Tutkey)

keramische industrie waarin hij jarenlang werkzaam was. Een paar jaar geleden is hij daarmee gestopt en nu kan hij zich helemaal richten op zijn eigen werk. De objecten in de galerie zijn technisch van een verbluffende kwaliteit. Hij heeft net zo lang geëxperimenteerd met ovens en glazuren tot hij met gebruik van zo min mogelijk energie een zo goed mogelijk resultaat krijgt. Hij stookt veel zacht afvalhout. Door deze brandstof slaan bij een goede verbranding asresten neer op de buitenkant van de werken. De vormen krijgen daardoor een vreemde schemerachtige huid. Het vuur zorgt dus voor de kleur, die telkens weer iets anders is. De vormen die hij gebruikt zijn steeds afgeleiden van de kegel, cylinder en bolvorm.

Een totaal andere visie op keramiek belicht Cesar Bailleux in galerie Dis. Dat het klei is, waar de kleine objecten van gemaakt zijn, wordt pas duidelijk als je er met je neus op staat. Het had waarschijnlijk evengoed van kunststof of van een ander materiaal gemaakt kunnen zijn. Voor hem is de keramische techniek niet belangrijk; bij zijn vormen, samengesteld uit allerlei elementen, van bananen tot vrouwentorso's, gaat het hem om de uitdrukking en de kleur. Door-

dat hij een speciale spuittechniek hanteert, krijgen de objecten een fluwelen huid die fluorescerend is. Behalve het keramisch werk zijn ook een aantal reliëfs te zien. Ze hangen aan de wanden en heten "Make Believes". Als uitgangspunt neemt hij papier dat hij beschildert en vervolgens tot een prop verformt. Wanneer hij het daarna openplooit, beschildert hij het voor de tweede keer en maakt dan gebruik van de toevalligheden die ontstaan zijn. Het lijken stukken kleurige natuur maar dan wel uit een andere wereld. De kleuren zijn ook in deze objecten van groot belang. Bijna angstaanjagend door hun kracht lijken ze de bezoeker in de werken te zuigen.

Marianne van der Bolt

Behalve het werk van Ton van de Rotten zijn in galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6A, ook schilderijen van Jan Tullemans te zien tot 5 maart. Geopend van vrijdag t/m maandag van 13 tot 17.30 uur.

Galerie Dis, Tafelstraat 28, is geopend van woensdag t/m zondag van 13 tot 17 uur. Het werk van Bailleux is te zien tot 21 februari.

De Limburger wint derde Maastrichtse popquiz

Alle gitaren klinken hetzelfde

De derde zogeheten Maastrichtse popquiz werd afgelopen zondag voor de tweede keer op een rij gewonnen door het team van De Limburger. In trefcentrum Oostermazeden deden ruim dertig groepen van vier mee aan een wedstrijd in het herkennen van muziekintro's, coverversies en fragmenten van platenhoezen.

Het onverwacht bij een quiz waar vooral studenten, amateurmuzikanten en popjournalisten op afkomen, begint de wedstrijd een half uur na aanvangstijd. Een korte presentatie levert veel katerige en onuitgeproken hoofden op. Aan de bar wordt dat met een eerste pilsje hersteld. Op het podium is één van de drie particuliere organisatoren, een baseball-petje, in de weer met het stereo. Hij geeft de eerste aanwijzing op ongeluk weg. De trompettonen van de Maastrichtse Way klinken, maar het gaat om de vraag met wie Frank Sinatra dit nummer heeft gezongen.

De jury de punten beter wil optellen en het vorig jaar, maant iemand. Overige deelnemers beperkt zich tot één specifiek prompt: als Lou Reed goed is bij een fragment van de Velvet Underground, dan kan bij de

Hindu Love Gods ook Warren Zevon als antwoord door de beugel. En er is de opmerking dat sommige fragmenten te lang duren. Het intro van *Eight Days A Week* van de Beatles bijvoorbeeld, galmt net zolang door de ruimte tot ook het titelzinnetje heeft geklonken. Hetzelfde geldt voor *Fifty ways to leave your lover* van Paul Simon. Op die manier kan zelfs een Maria Carey-fan nog scoren, vindt het publiek. Telkens als de titel wordt weggegeven, stijgt een amusant boe-geroep op. Voor de groepen - veelal met illustere namen als *Manta Manta* en *King George I* - die minder breed zijn samengesteld, wordt het gokken op deelgebieden als de hardrock en metal. Een kwartet vrolijke jonge dames en één heer, geheten *Errug hè?*, moet hier afhaken. Prong? Helmet? Megadeth? Nooit van gehoord. "Die gitaren klinken allemaal hetzelfde," vinden ze. Dat hebben ze gemeen met de Oostermazedenaren aan de bar, die hun anders zo rustige kantine zien volgestouwd met lange haren, *Mac & Maggie*-jasje en vooral veel zwart. Wat al die studenten hier moeten, wil een kalende veertiger weten. Hij vergeet een slok van zijn zondagmiddagborrel te nemen.

Met de inname van alcoholica nemen ook de verschuivingen in de wedstrijdlijst dramatisch toe. Teams die hoopvol in de bovenste regionen begonnen, zakken van

een vierde naar een negende plaats, van een negende naar een vierentwintigste. De stemming stijgt. In het laatste rondje open vragen neemt de meligheid bij een aantal deelnemers gevaarlijk toe. Het platenlabel van Madonna heet Maverick en niet *Lick Me Records*. Bij een foto van John Travolta in *Saturday Night Fever* is niet disco de associatie, maar Barry White, "want die heeft ook zo'n gaaf wit pak". Tot slot is er nog een cryptische omschrijving: de sterke arm van de wet houdt iedereen op afstand. *The Police*, dat ligt voor de hand, maar met welke song? De vier die zichzelf *Blue Nightmare* noemen - leden van de Maastrichtse band *Green Dream*, jawel - gokken op *Message in a bottle*. Drie tafels verderop hopen ze te scoren met *So lonely*. Helaas, geniet de jury, bedoeld werd *Don't stand so close to me*. Protest blijft uit: de stemming zit er al te veel in en de kaarten zijn nagenoeg geschud. Het team van De Limburger - drie identieke baseball-petjes en één onbedekt hoofd - gaat voor de tweede keer huiswaarts met de hoofdprijs van vierhonderd gulden. "Voor mensen die zoveel van popmuziek weten heb ik maar één advies," mompelt een wat zure verliezer. "Get a life." Overigens, *My Way* zong Frank Sinatra met Tony Bennett.

Eugène Baak

Agenda

donderdag 26 januari
Jeunesses Musicales, concert, Roemeens ensemble, Conservatorium, 16.00
De Tramlijn die Verlangen beet, toneel, Zuidelijk Toneel, Vrijthoftheater, 20.15

vrijdag 27 januari
Aanzichten van het wonen, lezing Architectuurfilosofie, Joan van Dooren, Academie van Bouwkunst, 14.00
Fragmenten over androgynie en travestie, lezing en show, G. Roelofs en C. Lückner, Kumulustheater, 20.00
Sonatas 555, moderne dans, Cie. Michèle Anne de Mey, Vrijthoftheater, 20.15
The Third Person, moderne dans, Ana Teixidó & Arthur Rosenfeld, Losttheater, 20.30
De Heer van Pourceaugnac, toneel, Speelgroep Expressie Heerlen, 't Pesthuys, 20.30

zaterdag 28 januari
Mozart/Mabler, klassiek concert, Brabants Orkest, Vrijthoftheater, 20.15
Wonderful World, moderne dans, Truus Bronkhorst en Marien Jongewaard, Losttheater, 20.30
De Heer van Pourceaugnac, toneel, Speelgroep Expressie Heerlen, 't Pesthuys, 20.30

zondag 29 januari
Dmitri Sjostakowitsj, Introconcert, Ensemble Goldenblank/Feddema, Conservatorium, 15.30
Glinka/Strawinski/Sjostakowitsj, harmonieconcert, Conservatoria Harmonie Orkest, Vrijthoftheater, 15.30
One Night Hot Music, theaterconcert, Hans Visser & Friends, Marian Rolle, Vrijthoftheater, 20.15

maandag 30 januari
Youp van 't Hek, cabaret, Vrijthoftheater, 20.15
Drenkelingen, toneel, Het Nationale Toneel, Toneelacademie, 20.30
Five Up High, SLIM Jazzconcert, Kumulustheater, 21.00

dinsdag 31 januari
Placebo en conditionering, lezing Prof. dr. P. Eelen, Nieuwenhofzaal, 20.00
Youp van 't Hek, cabaret, Vrijthoftheater, 20.15
Ritter/Dene/Voss, toneel, Art & Pro, Toneelacademie, 20.30
Joep van Leeuwen, solo jazzgitaar, Café de Muze, 21.30

woensdag 1 februari
Youp van 't Hek, cabaret, Vrijthoftheater, 20.15

Exposities

Damiët Dorenbosch, schilderijen, Kamer van Koophandel, Maasboulevard 5, t/m 3 apr, ma t/m vr 8.30-16.00
Jan Tullemans, schilderijen / **Ton van de Rotten**, keramiek, Gal. Anny van den Besselaar, Tafelstr 6a, t/m 5 mrt, vr t/m ma 13.00-17.00

Bettine Flesseman, schilderijen / **Jef van de Leijgraaf**, beelden en bronzen, Gal. Artisart, Grote Gracht 43, t/m 25 feb, di t/m za 13.30-17.30

Groepsexpositie, Gal. Tracé, Alex. Battalaan 31, t/m 24 feb, do 14.00-18.00, vr en za 12.00-17.00

Jan van Lokhorst, schilderijen, De Keerder Kunstkamer, Kerkstr 10, Cadier en Keer, t/m 12 feb, do t/m zo 13.00-17.30
Fons Haagmans en **Matilde ter Heijne**, Gal. Ardi Poels, Lage Barakken 31a, t/m 11 feb, wo t/m za 13.00-17.00

Nikolai Arnaudov, olieverven, gemengde technieken, Gal. FAH, Brusselsestr 80, t/m 5 feb, do 16.00-20.00; vr t/m zo 13.00-17.00

KeuzeWerk 6; Museaal Nabuurschap in Venlo, moderne kunst en objecten van geschiedenis en cultuur, Gouvernement Maastricht, t/m 3 feb, ma t/m vr 9.00-17.00

Films - Speelweek: 26 januari t/m 1 februari

Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b

Bab El-Oued City, dag. 20.00

The Days, dag. (heb. ma) 20.30

Cinemagia: Hudsucker Proxy, ma 20.30

Priscilla Queen of the Desert, dag. 22.00

Paris is Burning, do t/m za 23.00

Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1

De Leeuwekonink, dag. 18.00; za, zo en wo ook 14.30-

Disclosure, dag. 18.00, 21.00; za, zo en wo ook 14.30

Junior, dag. 18.15 en (heb. ma) 21.15; za, zo en wo ook 14.30

Pulp Fiction, dag. 20.30

Sneak Preview, ma 21.00

MGM-Maastricht, Wilhelminasingel 39

The Lion King, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30

De Leeuwekonink, dag. 13.15, 16.00

Interview with a Vampire, 18.45, 21.30

The River Wild, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30

Frankenstein, dag. 18.45, 21.30

The Getaway, dag. 11.15, 13.45, 16.15

Renaissance Man, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30

Wes Craven's New Nightmare, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30

Ciné-K, Bernardusstraat 13

Burnt by the Sun, dag. 21.00

Trip

Eén van de leukste dingen van reizen, zelfs voor een beroeps als ik, is de verwarring van de andere wereld waar je binnenstapt als de dikke deur van de thermosfles waarmee je gevlogen bent openzwaait.

De vochtige hitte van steden als Mombasa of Medan die als een moker de airconditioned lucht uit je spijkerbroek slaat; het feit dat een Londense taxi me naar de Indische Oceaan rijdt; het jengelen van de imam uit de minaret naast de terminal. Wie aankomt op Narita, het internationale vliegveld van Tokyo, wordt echter pas gaandeweg ondergedompeld in die andere wereld. Zoals een internationaal vliegveld betaamt staan alle opschriften keurig tweetalig op de borden. 'Customs' en 'Exit' zijn duidelijk. Dat je als een blonde vuurtoren boven een zee van zwartbarigen uittorent is niet zo bijzonder. Het kopje koffie met je vrienden om even bij te komen van de vlucht geeft een eerste proeve van verwarring. Zo'n Tokyaans bakkie leut doet met gemak 600 yen (een tientje), terwijl een taxi naar het centrum van de stad twee jaarsalarissen van een Nepalese wetenschapper beslaat. Je gaat dus met de trein. Allengs wordt dan duidelijk dat Tokyo net zo exotisch is als Teheran of Timbuktu.

Langzaam verdwijnen de ons bekende romaanse letters uit beeld, en nemen prachtig gestileerde karakters hun plaats in. Over een afstand van nog geen dertig kilometer ben je verworven tot een volstrekte analfabeet. Als je uit het metro-station Shibuya op het Hachiko-plein (Hachiko, de moderne Japanse mythe: het hondje Hachiko, dat iedere avond zijn eigenaar van het station kwam halen) meldde zich nog tien jaar na het overlijden van zijn baasje iedere avond om stipt zes uur) stapt roepen tientallen meters hoog, in volledige sensurround, duizenden neon-karakters schreeuwend om aandacht. Maar waarvoor, waartoe? Een verschrikkelijke situatie voor leesverslaafden: ze willen mijn attentie, en die wil ik ook geven, maar waar anker ik mijn aandacht.

Panasonic, Sony, JVC zijn de enige beeldmerken die geregistreerd worden. In een ooghoek schiet een metrotrein op drie hoog uit een flatgebouw en verdwijnt achter een ander. Metropolis is hier werkelijkheid. Op een reusachtig beeldscherm worden kerstwensen geuit, althans, dat suggereert de beeldtaal (sneeuw, rode en groene ornamenten. Een rendier?). In een etalage van een winkel staat een dikke kerstman met een zak waarop, gelukkig in het Engels, staat: **We love Jesus only for Christmas**. Ja, denk je, wat zouden die Shinto-knackers anders moeten? Maar ook: waren onze middenstanders maar zo eerlijk. Of niet?

De lunch met Japanse collega's; billen op mijn bakken, een standje 'Q' dat ik maar net tot voorbij het introductieabbeltje volhoud. "U mag ook anders gaan zitten hoor," suggereert professor Takano. Daarop merk ik dat ook op de vloer zittend mijn lengte hier verward kan zijn: parmantig steken mijn voeten naast mijn overbuurman onder het tafeltje. Maar ook dat is Japan: onverstaanbaar praat hij voort over de wetesjap.

Eva

Het gevoel in Amerika te wonen

De ENCI-fabrieken in Maastricht, Frits Peutz 1927 (foto Nelis Tutkey)

Wat hebben de kerk van Oirsbeek en de ENCI-fabrieken in Maastricht gemeen? De Jan van Eyck-academie en de kerk van Oostermaas? En in Heerlen dan: bioscoop Royal, de schouwburg en het stadhuis? Nog geen idee? Wat is dan de overeenkomst tussen het Heerlense Glaspaleis en de kerk van Sint-Pieter? Antwoord: behalve de architect eigenlijk niets.

BERICHT UIT MAASTRICHT

Denkend aan Heerlen zie ik grote gebouwen, van staal, beton en glas. Maar ik heb nooit geweten dat vooral één man de plaatjes bij deze jeugdherinneringen heeft geleverd: Frits Peutz (1896-1974). Met oma met de bus (LTM, 1972) naar Heerlen, de kerk van Oirsbeek (Peutz, 1953) achter ons latend. Winkelen in feestelijk Vroom en Dreesmann (Peutz, 1956), ijsje eten bij het Glaspaleis (Peutz, 1933) en wachten bij de treurige LTM-gebouwen (Peutz, 1953) op de bus terug naar huis. En later, toen oma de financiën verschaft, maar zelf verkoos in Oirsbeek te blijven, was het vanaf de bushalte niet ver lopen naar de imposante bioscoop 'Royal' (Peutz, 1937). En nog later werd de geleende auto van pa geparkeerd bij de stadsschouwburg (Peutz, 1959).

Heerlen schaamt zich een beetje voor zijn 'vergeten' architect. Om dat goed te maken verschijnt dezer dagen het boek 'Heerlen, Peutzstad'. In het voorwoord stamelt de burgemeester schuldig dat Peutz eigenlijk postuum tot Heerlense stadsarchitect moet worden verheven. En Heerlen postuum tot Peutzstad. Daarin heeft hij gelijk. Want Peutz is Heerlen en Heerlen is Peutz. Daar is hij groot geworden, en het dorp werd een stad; door hem. Peutz liet zijn sporen ook buiten Heerlen na: een fabriek in Maastricht, een koepelkerk in Roermond, een woonwijk in Breda en een provinciehuis in Den Haag. Maar zijn belangrijkste speeltuin was Heerlen. De opkomst van de mijnindustrie blies het dorpje op tot een stedelijke cultuur, waar een smeltkroes van Europese volkeren plotseling gehuisvest, geamuseerd, gevoed en vervoerd moest worden. Omdat er nog niets was, mocht alles. De Groningse katholiek Frits Peutz, die in Delft bouwkunde had gestudeerd, werd om die reden in 1924 Heerlenaar. Veertig jaar en 325 besteknummers later had hij die stad definitief gevormd. Monumentaal, modern, grootsteeds; zulke gebouwen heeft Maastricht niet.

Of toch. In 1927 bouwde Frits Peutz de ENCI-fabrieken. Met hun strenge constructies, openheid en lichtinval voldoen ze aan de eisen van de 'Nieuwe Zakelijkheid': de functie bepaalt de vorm. In 1929 werd zijn 'RK Openluchtschool St.-Theresia' gebouwd, nog altijd gelegen aan de Rooseveltlaan. Complete wanden konden worden weggevoerd, zodat de kinderen, geheel volgens de moderne opvattingen, optimaal van licht en lucht konden profiteren. Aan de Scharnerweg staat het opmerkelijkste gebouw dat hij in Maastricht heeft neergezet: het 'Sonnehuys' (1933), een concept dat tot het uiterste is doorgedacht: zelfs de meubels werden door Peutz ontworpen. Samen met de Jan van Eyckacademie (1959) zijn dit gebouwen die hem het stempel van het 'Nieuwe Bouwen' hebben bezorgd.

Maar in Maastricht staan ook twee kerken die voldoen aan de traditionele conventies van de Romeinse basilica. In het Wittevrouweveld verrees in 1936 de O.L.V. van Lourdes, en in 1939 in Sint-Pieter-Beneden de gelijknamige kerk. Achteraf gelukkig voor Peutz werd vooral het eerste, en in mindere mate het tweede, afgekraakt door katholieke bouwheren die de moderne soberheid van de kerken veroordeelden als tegenstrijdig met het beoogde spirituele karakter van Gods Huizen. Peutz was dus wel

degelijk 'modern'.

Omdat geen enkel -isme, -heid, school of stijl grip kreeg op Frits Peutz (hij anders wel op de -ismen, -heiden, scholen en stijlen; Peutz kende zijn 'moderne' klassieken en citeerde er veelvuldig uit, getuige het 'Sonnehuys') heeft hij nooit de sterrenstatus bereikt van tijdgenoten als Berlage, Dudok, Oud en Rietveld. Peutz had dan ook één belangrijke drijfveer die de anderen niet hadden: veertien kinderen. En die moesten eten. Hij schuwde geen verbouwingen, woonhuizen grafmonumenten of lijkkasten, en als de pastoor van Meijel speklagen wilde, dan kreeg de pastoor van Meijel speklagen. En als koopman Schunck iets moderns wilde, kreeg hij iets moderns.

Terwijl in 1935 een onopvallende kerk in Waubach naar plannen van Peutz werd uitgevoerd, verrees in Heerlen een futuristisch bouwwerk. Pal naast de oude Pancratiuskerk werd het 'Modehuis Schunck' gebouwd, in de volksmond beter bekend als 'Glaspaais'. Ga niet kijken: het Glaspaleis is afschuwelijk verminkt. Zieke geesten hebben er *getint* glas ingezet, waardoor deze parel van de Mijnstreek, deze modernistische tempel van de vooruitgang is verworven tot een vies ding à la Entre Deux in Maastricht.

Schunck en Peutz vonden elkaar in hun gedeelde vooruitgangdenken, dat is zeker waar. Maar Schunck had vooral praktische eisen: er moest heel veel licht zijn, en het gebouw moest de sfeer van een marktplaats uitstralen. Peutz zette zes marktplaatsen boven op elkaar. De bouwkavel was te klein voor de bij grote warenhuizen gebruikelijke lichtkokers of lichtgalerijen. Om toch zoveel mogelijk licht binnen te krijgen werden de wanden gevormd door glazen platen die bij elkaar werden gehouden door stalen strips. En omdat de constructie geen buitenmuren had, moest het dragend vermogen geleverd worden door betonnen pilaren. Hier waren het toch vooral de omstandigheden die het Glaspaleis in de stroming van de 'Nieuwe Zakelijkheid' deden belanden. "Peutz was niet altijd origineel, maar wel vindingrijk. Hij kende de vakliteratuur", schrijft architect Jo Coenen, de 'Man van Céramique' in 'Heerlen, Peutzstad'. Maar de recensenten juichten bij het zien van het 'Glaspaais': ze hadden hem door. Toen nog wel.

De geniale steenwording van het - voor kunsthistorici - 'probleemgeval' Peutz (Nieuw Bouwer? Traditionalist? Allebei? Of geen van alle?) is het Heerlense stadhuis. Na het Glaspaleis, Peutz' Grootse en Duidelijke Liefdesverklaring aan het Nieuwe Bouwen, vonden de schrijvers, sloeg de ontreddering bij de analytici toe. Bij het ontwerpen van het stadhuis woog opeens symboliek sterker dan functionalisme. Peutz koos niet in de eerste plaats voor praktische oplossingen, maar zocht naar beelden die verwezen naar democratie, gezag, monumentaliteit en traditie. Dus geen staal, glas en beton, maar natuursteen. Geen logische indeling, maar een hoog gelegen burgerzaal. En tot grote schrik van de mensen die dachten dat ze hem snaptten: twee pesterige pilaren.

Met zijn merkwaardig eclectisme bediende hij Heerlen van precies dat wat een stad behoeft: snelheid, afwisseling en trots futurisme. Precies dat waarin Amsterdam en Maastricht verschillen van Rotterdam en Heerlen. Peutz bouwde en verbouwde weliswaar nogal wat in Maastricht, maar moest dat altijd letterlijk aan de rand, of in het klein doen. Het stadsbeeld heeft hij nooit uit zijn knellende kneuterigheid mogen bevrijden. In Heerlen werd hij niet gehinderd door antieke monumenten, daar heeft hij ze zelf mogen scheppen. Daardoor bezorgt Peutz eenieder die Heerlen kent dat cirkelgeredeneerde 'Heerlen-gevoel'. Het gevoel dat de architect H.J. Henket in het nawoord van het Peutzboek omschrijft als: "We hadden het gevoel in Amerika te wonen."

Wim Ortjens